

Karta Polaka: zmiany

Карта поляка: зміни

1 kwietnia Sejm RP jednogłośnie przyjął nowelizację Ustawy o Karcie Polaka. Nowelizacja jest skierowana do bardzo ważnej grupy Polaków mieszkających na terenach byłego Związku Radzieckiego. Do tych, którzy chcą przyjechać do Polski i osiedlić się w Polsce na stałe.

Zgodnie z projektowanymi zmianami posiadacze Karty Polaka, którzy przyjeżdżają do Polski z zamiarem osiedlenia się na stałe dostaną bezpłatnie Kartę Stałego Pobytu, po roku otrzymają obywatelstwo polskie, a w międzyczasie będą mogli liczyć na pomoc w tym pierwszym najtrudniejszym okresie adaptacji – m.in. będą mogli ubiegać się o dofinansowanie do wynajęcia mieszkania, dofinansowanie intensywnej nauki języka polskiego czy kursów zawodowych. «Zasiłek adaptacyjny» będzie wynosił ok. 6 tys. zł. Zakłada się także, że pomoc finansowa będzie przeznaczona także dla członków rodzin posiadaczy Karty, co zwiększy liczbę ubiegających się o nią osób. Program miałby ruszyć dopiero od 2017 r.

Posiadacze Karty Polaka zostaną także zwolnieni z opłat konsularnych za przyjęcie wniosku o nadanie polskiego obywatelstwa. Po wprowadzeniu nowelizacji ubiegający się o Kartę będą mogli załatwiać formalności nie tylko w polskich konsulatach, lecz również w urzędach wojewódzkich polskich miast.

Karta Polaka to dokument potwierdzający przynależność do narodu polskiego. Przyznawana jest osobom polskiego pochodzenia żyjącym w 15 krajach za wschodnią granicą, powstałych lub odrodzo-

nych po rozpadzie ZSRR, które nie uznają podwójnego obywatelstwa.

Karta, o którą można ubiegać się od kwietnia 2008 r., umożliwia m.in. refundację wizy, dostęp do polskich szkół i uczelni oraz ułatwienia w uzyskiwaniu stypendiów, a także podejmowanie pracy i prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce.

Karta Polaka jest ważna przez 10 lat od momentu przyznania i może być przedłużana na wniosek zainteresowanego.

Osoby ubiegające się o Kartę Polaka muszą wykazać swój związek z polskością – w tym przynajmniej bierną znajomość języka polskiego, wykazać, że jedno z rodziców lub dziadków bądź dwoje pradiadków było narodowości polskiej; bądź przedstawić zaświadczenie organizacji polonijnej o działalności na rzecz kultury i języka polskiego.

Do grudnia 2015 r. polskie urzędy konsularne przyjęły ok. 170 tys. wniosków o przyznanie Karty, a otrzymało ją ponad 160 tys. osób mieszkających na terenie b. Związku Radzieckiego. Najwięcej wniosków (ponad 76 tys.) złożono na Białorusi, na Ukrainie (blisko 70 tys.) oraz na Litwie (niecałe 6 tys.).

Na podstawie: PAP/IAR

1 квітня Сейм РП одноголосно прийняв зміни до закону «Про Карту поляка». Поправки стосуються великої групи поляків, котрі проживають на території колишнього Радянського Союзу, зокрема й тих, хто хоче виїхати до Польщі на постійне проживання.

Згідно із запровадженими змінами власники Карт поляка, котрі приїжджають до Польщі з наміром оселитися на постійно, безкоштовно отримають Карту постійного перебування, а через рік – польське громадянство. Вони також можуть розраховувати на підтримку в перший, найважчий, період адаптації та просити про фінансову допомогу на оренду житла, інтенсивний курс вивчення польської мови чи професійні курси. «Адаптаційна допомога» становитиме приблизно 6 тис. злотих. Передбачається, що її надаватимуть і членам сімей власників карти, що збільшить кількість заяв на її отримання. Програму такої підтримки планують розпочати у 2017 р.

Власників Карт поляка звільнять від консульського збору за подачу заяви про надання польського громадянства. Після того, як зміни увійдуть у життя, всі, хто хоче отримати карту, зможуть подати документи з цією метою не лише в польських консульствах, але й у воєводських управліннях у Польщі.

Карта поляка – це документ, який підтверджує приналежність до польського народу. Вона надається особам польського походження, що проживають в одній із 15 країн на схід від Польщі, які утворилися після розпаду СРСР

і не визнають подвійного громадянства.

Карта, яку видають із квітня 2008 р., дозволяє одержати безплатну візу, надає доступ до польських шкіл та ВНЗ, а також полегшує отримання стипендій, дозволяє працювати й вести економічну діяльність у Польщі.

Карта поляка дійсна впродовж 10 років від моменту надання й може бути продовжена після подачі зацікавленою особою відповідної заяви.

Особи, котрі подають документи на Карту поляка, мають продемонструвати свій зв'язок із польськістю: показати володіння польською мовою хоча б на елементарному рівні, підтвердити, що один із батьків, дідусів та бабусь мають польську національність, або представити довідку від полонійної організації, що засвідчує діяльність на користь польської культури та мови.

До грудня 2015 р. польські консульські установи прийняли приблизно 170 тис. заяв про надання Карты, а отримали цей документ близько 160 тис. осіб, котрі проживають на території колишнього Радянського Союзу. Найбільше заяв (ponad 76 тис.) було подано в Білорусі, Україні (приблизно 70 тис.), а також Литві (майже 6 тис.).

За матеріалами: PAP/IAR

300 місць у системі –
за 4 хвилини

300 miejsc w systemie
rozchodzi się w ciągu 4 minut

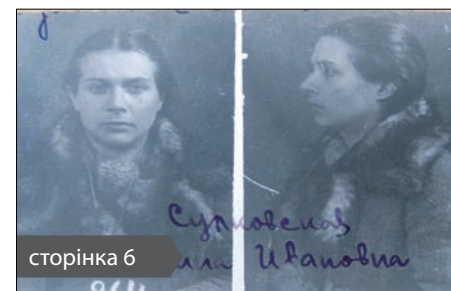
Удар був «ефективним»,
тому про злочин мовчали

Cios był «skuteczny»,
dlatego o zbrodni milczano

Дубно – один із центрів
антирадянського опору

Dubno jednym z ośrodków
antysowieckiego oporu

Звільнено від чагарників

Uporządkowano z zarośli

Матриця нашого життя

Matryca naszego życia

Konsul Dorota Dmuchowska: «To nie jest konkurs wiedzy o Polsce»

Консул Дорота Дмуховська: «Це не конкурс знань про Польщу»

W zeszłym tygodniu została znowelizowana Ustawa o Karcie Polaka. Zmiany uzupełniają preferencje, które daje ten dokument jego posiadaczom. O dotychczasowym trybie wydawania Karty Polaka i problemach dotyczących tego procesu rozmawiamy z Panią Dorotą Dmuchowską – Konsulem Konsulatu Generalnego RP w Łucku.

M. W.: Pani Konsul, czy rozmowę z osobą aplikującą o Kartę Polaka można nazwać egzaminem?

Konsul Dorota Dmuchowska: To nie jest egzamin. To jest rozmowa przeprowadzana w języku polskim na temat tradycji polskich, czyli na temat, o których mówi Ustawa o Karcie Polaka. To ona wyznacza pole zainteresowań, które trzeba poruszyć z osobą aplikującą o Kartę Polaka. Chodzi o to, aby sprawdzić znajomość języka polskiego, która powinna być, zgodnie z Ustawą, co najmniej na poziomie podstawowym oraz znajomość tradycji i zwyczajów polskich. Zawsze zaczynam rozmowę z prośby o przedstawienie się, powiedzenie paru słów o sobie i swej rodzinie, a następnie przechodzę do pytania: Jakie polskie tradycje Pan/Pani kulturuje? To jest początek naszej rozmowy. Dalej rozmowa rozwija się w zależności od tego, co dana osoba powie. Konsul zadaje dodatkowe pytania i wtedy wchodzimy głębiej w temat. Natomiast nie pytamy wprost o sprawy związane z wyznaniem.

M. W.: Co się dzieje po rozmowie?

D. D.: Rozmowa to początek procesu przyznawania Karty Polaka. Następnie konsul musi opracować dokumenty złożone przez osobę, aby Karta Polaka mogła być spersonalizowana. Dokumenty dołączone do wniosku są przez konsula weryfikowane pod względem formalnym i pod względem autentyczności, a ich kserokopie są potwierdzane za zgodność z oryginałem. Następnie konsul podejmuje decyzję, przygotowuje jej papierową wersję, w przypadku decyzji odmownej, podaje uzasadnienie odmowy. Wszystkie dane z wniosku o przyznanie Karty Polaka przetwarzane są w dwóch konsularnych systemach elektronicznych. Dane te przesyłane są drogą elektroniczną do Polski, gdzie Karta jest produkowana. Po spersonalizowaniu Karty są przesyłane do konsulatów. Wszystkie wnioski o przyznanie Karty Polaka są archiwizowane i od początku działania Ustawy, czyli od 2008 r. znajdują się w Konsulacie. Przechowywane są one, zgodnie z Ustawą, przez okres 10 lat. W wersji elektronicznej znajdują się one w Centralnym Rejestrze Kart Polaka, do którego dostęp mają nie tylko konsulatory, ale także odpowiednie urzędy w Polsce. Dane osób, które wnioskują o Kartę Polaka są chronione zgodnie z Ustawą o ochronie danych osobowych. Nie są one udostępniane podmiotom do tego nieuprawnionym.

M. W.: Ile czasu konsul przeznacza na to, żeby opracować dane jednej osoby?

D. D.: To są sprawy techniczne. Trudno zmierzyć to jednostkowo, dlatego, że wykonujemy czynności związane z pełnieniem funkcji konsula, np. po dyżurze konsularnym, kiedy przywozimy tych wniosków zdecydowanie więcej, opracowanie danych trwa dłużej, niż po rozmowach jedno-dniowych. Wszystko zależy też od tego, jakie jest aktualne obciążenie pracą w Konsulacie, ponieważ konsul ds. Karty Polaka i doraźnie pomagający mu konsulowie wykonują także inne czynności związane z działalnością Urzędu.

M. W.: Jak długo człowiek czeka na Kartę Polaka?

D. D.: Terminy te są różne i nie są uzależnione tylko i wyłącznie od pracy Konsulatu. Staramy się na bieżąco, jak najszybciej, opracowywać te wnioski i generalnie jest tak, że wnioski przyjęte w danym tygodniu, najpóźniej zostają wysłane do personalizacji na początku przyszłego tygodnia. Karty są personalizowane w Polsce i przesyłane do konsulatu specjalną pocztą kurierską. Trudno jest więc mówić o regularności tego procesu. W tej chwili czas oczekiwania na Kartę Polaka wynosi od 1 do 2 miesięcy.

M. W.: Jedenastoletni syn rodziców z polskim pochodzeniem Kartę Polaka otrzymał, pełnoletniemu synowi tychże rodziców Karty nie przyznano. To znaczy że on już nie ma polskiego pochodzenia?

D. D.: Nie, tego nie możemy w ten sposób interpretować. Dziecko, które otrzymało Kartę Polaka jako małoletni, po ukończeniu 18 roku życia ma dziewięć miesięcy na to, żeby przedłużyć ważność Karty. Ustawa mówi, że Karta Polaka jest ważna do 19 roku życia. Najpóźniej na trzy miesiące przed upływem tej daty posiadacz Karty Polaka musi złożyć wniosek o przedłużenie jej ważności. Wtedy to przedłużenie jest formalnością. Natomiast jeżeli nie zrobi tego w określonym terminie, to już nie jest to procedura przedłużenia ważności, tylko proces wydania nowej Karty. Czyli taka osoba aplikuje o Kartę Polaka tak, jakby wnioskowała po raz pierwszy. Czasami się zdarza tak, że ta młoda osoba, która miała już wcześniej Kartę jako dziecko, jako dorosła osoba nie może jej otrzymać, bo legitymuje się pochodzeniem tylko jednego pradziadka, a więc nie spełnia warunków zapisanego w Ustawie. W obecnym stanie prawnym nie ma innej możliwości rozwiązania sytuacji przedstawionej w pytaniu.

M. W.: Dlaczego ostatnio tak trudno jest zapisać się na rozmowę z konsulem w sprawie Karty Polaka?

D. D.: Wy tłumaczyłabym to zwiększonym zainteresowaniem wśród osób, które chcą uzyskać Kartę Polaka, a także tym, że po powiększeniu okręgu konsularnego o obwód tarnopolski zwiększyła się liczba interesantów w sprawach wizowych, obywatelskich oraz Karty Polaka. Staramy się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom zainteresowanych i w miarę możliwości, oprócz stałych dni, w których konsul przyjmuje wnioskodawców w konsulacie, organizujemy dyżury konsularne poza Urzędem, a także udostępniamy dodatkowe limity w e-konsulacie. Zwiększyliśmy też liczbę osób, z którymi przeprowadzamy rozmowę – to jest 15 osób dziennie. Rozmowy prowadzi jeden konsul. Doraźnie wnioski przyjmuje dwóch konsułów, w zależności od tego, jakie jest aktualnie obciążenie innymi czynnościami konsularnymi.

M. W.: Czy teraz jest więcej chętnych osób niż pięć lat temu?

D. D.: Dla porównania: w 2010 r. złożono 614 wniosków, a w zeszłym roku przyjęliśmy 1666 wniosków, czyli o tysiąc więcej. Tak naprawdę w 2015 r. przeprowadziliśmy ok. 2,5 tys. rozmów. Niektóre osoby wracają kilkakrotnie, niektóre przychodzą na konsultacje.

M. W.: Przyłączenie konsulatów tarnopolskiego do łuckiego okręgu konsularnego znacząco zwiększyło ilość interesantów?

D. D.: Tak, większość osób, które wnioskują o Kartę Polaka, pochodzi z tego obwodu. Po rozszerzeniu naszego okręgu konsularnego o obwód tarnopolski zdecydowanie wzrosła liczba wnioskujących. W 2011 r. zostało przyjętych 578 wniosków, 2013 r. było 850 przyjętych wniosków. Później nastąpił wzrost o 80 %.

M. W.: Czy liczba konsułów przyjmujących aplikantów została ta sama, czy została zwiększona?

D. D.: Zasadniczo za ten proces odpowiada jeden konsul.

M. W.: Wiemy, że konsulowie wyjeżdżają do różnych miejscowości łuckiego okręgu konsularnego dla ułatwienia złożenia wniosków na Kartę Polaka.

D. D.: Przyjmujemy wnioskujących w konsulacie i organizujemy wyjazdy w teren. W drugą stronę miesiąca są stałe dyżury konsularne w

Minułego tygodnia w Polsce przyjęli zmiany do закону «Про Карту поляка». Вони доповнюють преференції, які цей документ надає його власникам. Про порядок видачі Карты поляка та проблеми, пов'язані із цим процесом, ми розмовляли з Доротою Дмуховською – консулом Генерального консульства РП у Луцьку.

В. М.: Пані консул, чи можна назвати екзаменом розмову з особою, що подає документи на Карту поляка?

Консул Дорота Дмуховська: Це не екзамени. Це розмова, що ведеється польською мовою та стосується польських традицій, тобто тем, які порушує закон «Про Карту поляка». Саме за допомогою такої бесіди визначається спектр питань, які потрібно обговорити з особою, що подає документи. Йдеться про те, щоб перевірити рівень знання польської мови, який згідно із законом повинен бути щонайменше базовим, та знання польських традицій і звичаїв. Я завжди на початку розмови прошу представитися, сказати кілька слів про себе та свою сім'ю, а потім переходжу до запитання про те, яких польських традицій дотримується ця особа. Далі розмова розвивається залежно від того, що відповість мій співрозмовник. Я ставлю додаткові запитання, і тоді ми заглиблюємося в тему. Проте ми не питаємо про справи, пов'язані з віросповіданням.

В. М.: Що відбувається після розмови?

Д. Д.: Розмова – це початок процесу видачі Карты поляка. Потім консул повинен опрацювати подані особою документи, щоб Карту поляка можна було персоніфікувати. Консул верифікує документи, перевіряє їхню автентичність та підтверджує, що копії відповідають оригіналам. Потім він приймає рішення, складає його паперову версію, а у випадку відмови у видачі карти подає її обґрунтування. Всі дані, вміщені в поданні про видачу Карты поляка, ми обробляємо у двох консульських електронних системах. Їх електронним шляхом надсилають до Польщі, де й виробляють карту. Після проведення персоніфікації Карты поляка надсилають до консульства. Усі подання про видачу карти архівуються і, відколи закон набрав чинності, тобто з 2008 р., знаходяться в консульстві. Згідно із законом вони зберігаються протягом 10 років. В електронній версії вони знаходяться в Центральному реєстрі Карт поляка, доступ до якого мають не тільки консульства, але також відповідні установи в Польщі. Дані осіб, які роблять подання про видачу Карты поляка, захищено відповідно до закону «Про захист персональних даних». Суб'єктам, які не мають певних повноважень, не надають доступу до цього реєстру.

В. М.: Скільки часу консул потребує для того, щоб опрацювати дані однієї особи?

Д. Д.: Це технічні справи. Важко виміряти якийсь одиничний випадок, тому що наша діяльність пов'язана з певною групою осіб, наприклад під час консульського чергування. З чергувань ми привозимо набагато більше подань, тому обробка даних триває довше, ніж після одноденних розмов. Усе залежить також від навантаження, тобто від того, скільки роботи на цей момент ми маємо в консульстві, оскільки консул у справах Карты поляка та інші консули, котрі при потребі йому допомагають, виконують також інші функції, пов'язані з діяльністю дипломатичної установи.

В. М.: Як довго людина очікує на Карту поляка?

Д. Д.: Час очікування може бути різним і не залежить тільки від роботи консульства. Ми намагаємося опрацювати всі подання своєчасно, якнайшвидше. Загалом, заявки, прийняті на цьому тижні, ми надсилаємо на персоніфікацію найпізніше на початку наступного тижня. Персоніфікація Карт поляка відбувається в Польщі, потім спеціальною кур'єрською поштою їх надсилають до консульства. З огляду на це, важко говорити про регулярність

процесу. Нині час очікування на карту становить від 1 до 2 місяців.

В. М.: Одинадцятирічний син батьків із польським походженням отримав Карту поляка, натомість повнолітньому синові тих же батьків цього документа не дали. Чи означає це, що він уже не має польського походження?

Д. Д.: Ні, ми не можемо цього інтерпретувати таким чином. Дитина, яка отримала Карту поляка як неповнолітня, після того, як їй виповниться 18 років, має дев'ять місяців для продовження терміну дії карти. У законі вказано, що Кarta поляка дійсна до 19 років. Найпізніше за три місяці до досягнення цього віку власник Карты поляка повинен зробити подання з проханням продовжити термін її дії. У такому випадку продовження відбувається автоматично. Проте, якщо ця особа не зробить подання у визначений термін, то йдеться вже не про процедуру продовження дії карти, а про процес видачі нової. Тобто така особа робить подання про Карту поляка так, як роблять це вперше. Інколи трапляється так, що така молода особа, яка вже мала раніше карту як дитина, не може її отримати після досягнення повноліття, бо має документи про польське походження тільки одного прадида, тобто не відповідає умовам, визначеним у законі. У сучасній юридичній ситуації немає іншої можливості вирішення проблеми, представленої в питанні.

В. М.: Чому останнім часом так важко записатися на розмову з консулом у справі Карты поляка?

Д. Д.: Я пояснила б це збільшеною зацікавленістю осіб, які хочуть отримати карту, а також тим, що після розширення консульського округу на Тернопільську область зросла кількість відвідувачів у справах віз, громадянства та Карты поляка. Ми стараємося йти назустріч очікуванням зацікавлених осіб, і в міру можливості, крім постійних днів, у які консул приймає заявників у консульстві, ми організовуємо чергування поза дипломатичною установою, а також надаємо додаткові ліміти в системі e-konsulat. Ми збільшили кількість людей, із якими проводимо розмови, до 15 осіб щодня. Бесіди веде один консул. При потребі подання приймають двоє консулів, залежно від того, яке навантаження іншою діяльністю наявне в консульстві в цей момент.

В. М.: Сьогодні стало більше охочих отримати карту, ніж п'ять років тому?

Д. Д.: Для порівняння: у 2010 р. зроблено 614 подань, а минулого року ми прийняли 1666 заявок, тобто на тисячу більше. Хоча насправді у 2015 р. ми провели близько 2,5 тис. розмов. Деякі особи повертаються кілька разів, дехто приходить на консультацію.

В. М.: Чи приєднання Тернопільської області до Луцького консульського округу призвело до збільшення кількості відвідувачів?

Д. Д.: Так, більшість осіб, які прагнуть отримати Карту поляка, походять із цього регіону. Після розширення нашого консульського округу на Тернопільську область помітно збільшилася кількість тих, хто робить подання про карту. У 2011 р. ми прийняли документи від 578 осіб, у 2013 р. – від 850. Пізніше кількість заявок зросла на 80 %.

В. М.: Кількість консулів, які приймають людей, залишилася така сама, чи збільшилася?

Д. Д.: Загалом за цей процес відповідає один консул.

Tarnopolu. Taki stały dyżur chcemy wprowadzić także w Równem. Ponadto wyjeżdżamy wszędzie tam, gdzie są skupiska Polaków. W 2015 roku zorganizowaliśmy 30 takich dyżurów konsularnych (m.in. w Sarnach, Brzeżanach, Podwołoczyskach, Czortkowie, Ostrogu). Terminy i miejsca, w których odbywają się dyżury konsularne oraz daty udostępniania zapisów w e-konsulacie na spotkania z konsulem są publikowane na stronie konsulatu w zakładce Karta Polaka, dyżury konsularne.

M. W.: Co musi zrobić osoba, która od dłuższego czasu próbuje zapisać się na rozmowę z konsulem, ale jej to się nie udaje?

D. D.: Niestety nie ma innej możliwości, jak tylko rejestracja za pośrednictwem e-konsulatu. Mogę powiedzieć, że my doraźnie uzupełniamy limity. Jak tylko widzimy, że konsul będzie mógł przyjąć dodatkowe osoby, to dodajemy dodatkowe miejsca. W celu zminimalizowania kolejki organizujemy dodatkowe przyjęcia wniosków. Ja w ciągu dwóch tygodni będę miała cztery dyżury wyjazdowe, na których będę przyjmowała po 7–8 godzin osoby na Kartę Polaka.

M. W.: Osoba ubiega się o stypendium Rządu RP na studia w Polsce i chce składać egzaminy w Konsulacie, a w momencie złożenia dokumentów na studia nie ma Karty Polaka...

D. D.: Taka osoba może zwrócić się do konsula z prośbą o wydanie opinii o polskim pochodzeniu. Konsul wydaje opinię na podstawie Ustawy o repatriacji. Aby uzyskać taką opinię należy przedstawić dokumenty potwierdzające, że albo jedno z rodziców, albo jedno z dziadków lub dwoje pradziadków miało narodowość polską lub obywatelstwo polskie. Osoba, która spełni te, oraz inne warunki przewidziane Ustawą o Karcie Polaka może w przyszłości starać się także o Kartę Polaka.

M. W.: Czy Konsulat podejmował próby rozwiązania problemów z rejestracją? Dlaczego jest taki słaby system rejestracyjny?

D. D.: 300 miejsc w systemie rozchodzi się w ciągu 4 minut. Dlatego też wielu chętnych nie może się zarejestrować. W dniu rejestracji serwery są przeciążone, co powoduje problemy techniczne i zablokowanie strony z aplikacją do rejestracji. Wielokrotnie informowaliśmy o tych utrudnieniach administratorów systemu, prace nad polepszeniem wydajności trwają.

M. W.: Ile z tych 15 zarejestrowanych dziennie osób przychodzi na spotkanie z Panią Konsul w wyznaczonym dniu?

D. D.: Tu jest problem, dlatego że jeśli udostępniamy limity w dłuższym interwale czasowym, czyli np. zapisy na 3–4 miesiące do przodu, frekwencja jest mniejsza. Na 15 osób może przyjść 7–8, czyli pozostałe miejsca zostały zablokowane i osoby nie skorzystały z możliwości, które miały przed sobą.

M. W.: Czyli jest to kwestia kultury? Czy ktoś zawiadamia o tym, że nie przyjdzie?

D. D.: Zdarzają się takie sytuacje, ale bardzo sporadycznie. W takim wypadku anulujemy wizytę w systemie i w ten sposób udostępniamy to dodatkowe miejsce. Osoby, które chcą anulować wizytę, mogą pisać na adres w sprawie korespondencji do Kart Polaka, który jest dostępny na stronie Konsulatu (luck.kg.kartapolaka@msz.gov.pl).

M. W.: Czy osoba, która ma dokumenty o polskim pochodzeniu, ale nie jest pewna, czy wystarczające, żeby dostać Kartę Polaka, ma taką możliwość, żeby przyjść do konsula na konsultację?

D. D.: Taka osoba też musi się zarejestrować na spotkanie za pośrednictwem e-konsulatu, żeby sobie ten czas zarezerwować. Osoby, które piszą do nas na adres: luck.kg.kartapolaka@msz.gov.pl, dostają informację zwrotną – automatyczną odpowiedź, że nie przeprowadzamy wstępnej weryfikacji dokumentów przesyłanych do konsulatu pocztą. Staramy się informować wszystkich zainteresowanych w sposób najbardziej szczegółowy, dlatego też informacja o Karcie Polaka na naszej stronie jest taka rozbudowana, z podzakładkami i konkretnymi przypadkami: Karta dla dziecka, przedłużenie ważności Karty, duplikat Karty, dyżury, terminy rejestracji, ogólna informacja o Karcie Polaka. Odsyłamy osoby zainteresowane do naszych stron internetowych i odpowiadamy wyłącznie na pytania, na które nie można znaleźć odpowiedzi na stronie internetowej.

M. W.: Jeżeli osoba przychodzi na spotkanie z konsulem w celu weryfikacji dokumentów i okazuje się, że tych dokumentów nie wystarczą, to od razu dostaje odmowę wydania Karty Polaka czy ma jeszcze możliwość znalezienia innych dokumentów?

D. D.: Wszystko zależy od osoby, która wnioskuję o Kartę Polaka. Jeśli ta osoba nalega na złożenie wniosku o przyjęcie, to wtedy rozpoczyna się procedura złożenia wniosku i ona musi zostać zakończona wydaniem decyzji. Jeśli ktoś

formalnie nie spełnia wymogów, to wtedy jest decyzja odmowna. Ale takie spotkanie możemy potraktować też jako formę konsultacji, prosimy wówczas o uzupełnienie dokumentów. Naszym celem nie jest wydawanie ludziom odmów, tylko przyznawanie Kart Polaka.

M. W.: Czy osoby wnioskujące o Kartę Polaka są dobrze przygotowane i na ile ich wiedza jest «syntetyczna»? Jakie błędy popełniają?

D. D.: Założeniem Ustawy jest zweryfikowanie, czy ktoś ma dokumenty, które potwierdzają polskie pochodzenie, czy zna tradycje polskie i utożsamia się z Narodem Polskim poprzez kulturowanie tych tradycji i zwyczajów. My nie badamy wiedzy. To nie jest konkurs wiedzy o Polsce. To jest rozmowa, prowadzona w języku polskim na temat tego, co jest ważne w procesie ubiegania się o Kartę Polaka.

M. W.: Niejednokrotnie słyszeliśmy od osób posiadających Kartę, że konsul podczas rozmowy pytał, dlaczego tak późno Pan/Pani o Kartę prosi? W jakim celu się zadawało to pytanie? Istnieje termin ważności przynależności do Narodu Polskiego?

D. D.: Nie ma takiego terminu. Mnie interesuje, z czego wynika to, że ludzie, którzy mają dokumenty, mają podstawy, dobrze mówią po polsku, przychodzą dopiero teraz, chociaż Karta jest wydawana od 2008 r. Ta informacja jest dla nas ważna, może być sygnałem, że nie do wszystkich jeszcze dotarliśmy z informacją o możliwości uzyskania tego dokumentu. Jedni mówią, że dopiero się dowiedzieli o Karcie Polaka, inni że wcześniej mieli rodzinne sprawy do załatwienia, uczyli się języka itd. To pytanie wcale nie wpływa na decyzję, czy przyznaję Kartę czy nie.

M. W.: Czy ktoś powiedział, że jednak pokonał strach? Wcześniej dużo starszych osób obawiało się powiedzieć, że są Polakami...

D. D.: Zdarzały się takie przypadki. Na pewno sytuacja polityczna i ekonomiczna jest bodźcem, dzięki któremu zwiększyła się liczba wnioskujących.

M. W.: Co musi wpisać osoba wnioskująca o KP w punkcie «Narodowość»? W ukraińskich dokumentach doby sowieckiej narodowość jest przeważnie wymieniona jako np. ukraińska, rosyjska lub inna, czy wnioskujący musi ściśle według dokumentu wypełniać ten punkt?

D. D.: Integralną częścią procedury przyznawania Karty Polaka jest podpisanie deklaracji przynależności do Narodu Polskiego. Absolutnie nie zmuszamy osób, żeby podpisywały taką deklarację. To jest deklaracja dobrowolna. Niedawno o Kartę Polaka wnioskowała pewna pani, która w końcu powiedziała, że nie może podpisać tej deklaracji, bo ona nie czuje się Polką. Nie odmawiamy ludziom prawa do deklarowania swojej przynależności. Tylko trzeba być konsekwentnym. Myślę, że problem tkwi w tym, że większość aplikujących o Kartę Polaka nie rozróżnia dwóch kwestii – narodowości i obywatelstwa.

M. W.: W jaki sposób weryfikuje się dokumenty osób, które złożyły wniosek o Kartę Polaka?

D. D.: Jeśli konsul ma pewne wątpliwości co do przedstawionych dokumentów, wysła dokumenty do odpowiednich urzędów z prośbą o weryfikację ich autentyczności.

M. W.: Czyli może być tak, że osoba złożyła dokumenty, podpisała deklarację o przynależności do Narodu Polskiego, ale okazuje się, że złożyła nieodpowiednie dokumenty i Karty Polaka nie dostanie. W jaki sposób ta osoba jest informowana o tym?

D. D.: W przypadku kiedy konsul odmówi przyznania Karty Polaka decyzja jest wysyłana na adres wskazany przez wnioskodawcę. Dlatego też bardzo ważne jest, aby właściwie wpisywać wszystkie dane we wniosku, aby możliwa była korespondencja z daną osobą. Wysyłamy takie decyzje za poręczeniem odbioru, żeby się upewnić, że osoba otrzymała ten dokument. Wnioskodawca, który otrzymał decyzję odmowną, zgodnie z prawem, ma możliwość wniesienia odwołania od tej decyzji za pośrednictwem konsula do Rady ds. Polaków na Wschodzie. Odwołanie jest przesyłane wraz z całą dokumentacją złożoną u konsula. Rada prowadzi postępowanie i podejmuje stosowne decyzje.

M. W.: Do odwołania załączane są tylko te dokumenty, które osoba złożyła w Konsulacie, czy też jakieś dodatkowe?

D. D.: Jeśli zaistniały nowe okoliczności w sprawie, każda osoba może dołączyć do odwołania także nowe dowody. Do Rady jest wysyłana także dokumentacja, na podstawie której konsul podjął pierwszą decyzję. Jeśli się okazało, że w międzyczasie znalazły się inne dokumenty, które potwierdzają polskie pochodzenie wnioskodawcy, to Rada podejmie decyzję o uchyleniu decyzji konsula i zwróci tę sprawę do pierwszej instancji, czyli do konsula, do ponownego rozpatrzenia.

B. M.: Mi znamo, że konsuli wyjeżdżają w różne miejscowości Luцького консульського округу для того, щоб полегшити процес подавання документів на Карту поляка.

D. D.: Ми приймаємо людей у консульстві та виїжджаємо до інших міст. У другу середу місяця відбуваються постійні консульські чергування в Тернополі. Такі чергування ми хочемо розпочати також у Рівному. Крім того, виїжджаємо туди, де є скупчення поляків. У 2015 р. ми організували 30 консульських чергувань, зокрема в Сарнах, Бережанах, Підволочиську, Чорткові, Острозі. Інформацію про час та місце проведення консульських чергувань і про дні, в які в системі e-konsulat можна записатися на зустріч із консулом, ми публікуємо на сайті консульства, в закладках «Карта поляка» та «Консульські чергування».

B. M.: Що повинна зробити особа, яка вже давно намагається записатися на розмову з консулом, але їй це не вдається?

D. D.: На жаль, іншої можливості, крім реєстрації в системі e-konsulat, немає. При можливості ми одразу збільшуємо ліміти. Як тільки бачимо, що konsul зможе прийняти більше осіб, додаємо місця. Щоб зменшити чергу, ми організовуємо додаткові дні для прийому подань. Я впродовж двох тижнів матиму чотири виїзні чергування, на яких по 7–8 годин прийматиму осіб, що хочуть отримати Карту поляка.

B. M.: Особа хоче отримати стипендію польського уряду на навчання в Польщі, хоче складати іспити в консульстві, проте на момент подання документів на вступ не має Кarty поляка...

D. D.: Така особа може звернутися до консула з проханням видати документ про польське походження. Конsul видає його на підставі закону «Про репатріацію». Щоб отримати його, потрібно представити документи, котрі підтверджують, що або один із батьків, або дідусь чи бабуся, або двоє родичів по лінії прадідів та прабабусь мають польську національність або польське громадянство. Особа, яка відповідає цим, а також іншим умовам, передбаченим законом «Про Карту поляка», може в майбутньому подати документи з метою отримання Кarty поляка.

B. M.: Чи консульство намагалось вирішити проблеми з реєстрацією? Чому реєстраційна система така слабка?

D. D.: 300 місць у системі розходяться протягом 4 хвилин. Це одна з причин, чому багато охочих не можуть зареєструватися. У день реєстрації сервери перенавантажено, що призводить до технічних проблем і зависання сайту. Адміністраторів сайту ми багато разів інформували про ці проблеми. Роботи над покращенням його продуктивності тривають.

B. M.: Скільки осіб із тих 15-ти, що зареєстровані на визначений день, приходять на зустріч із Вами?

D. D.: Тут виникає проблема, якщо ми надаємо ліміти місць задовго до дня проведення розмови, наприклад запис відбувається за 3–4 місяці, то відвідуваність менша. Із 15 людей можуть прийти 7–8, тобто інші місця були заброньовані для тих осіб, які зареєструвалися, але не скористалися наданими можливостями.

B. M.: Тобто йдеться про культуру? Чи хтось повідомляє Вас про те, що не прийде?

D. D.: Трапляються такі ситуації, але дуже рідко. У такому випадку ми анулюємо візит у системі, надаючи додаткове місце. Особи, які хочуть анулювати візит, можуть написати на адресу, за якою ведеться кореспонденція, що стосується Кarty поляка (luck.kg.kartapolaka@msz.gov.pl). Вона доступна на сайті консульства.

B. M.: Чи особа, яка має документи про польське походження, але не впевнена, чи вони підходять для одержання Кarty поляка, має можливість прийти на консультацію?

D. D.: Така особа також повинна зареєструватися на зустріч за посередництвом системи e-konsulat. Особи, які пишуть до нас на адресу luck.kg.kartapolaka@msz.gov.pl, одержують автоматичну відповідь з інформацією про те, що ми не проводимо попередньої верифікації документів, надісланих до консульства поштою. Ми намагаємося інформувати всіх зацікавлених осіб дуже ретельно, саме тому інформація про Карту поляка на нашому сайті така розбудована, має підрубрики та стосується конкретних випадків: Карта поляка для дитини, продовження терміну дії карти, дублікат карти, консульські чергування, дати для реєстрації, загальна інформація про Карту поляка. Ми відсилаємо зацікавлених осіб до нашого сайту й відповідаємо виключно на запитання, на які не можна знайти відповіді на Інтернет-сторінці.

B. M.: Якщо особа приходить на зустріч із консулом з метою перевірки документів, і тоді виявляється, що їх не достатньо, вона

відразу одержує відмову у видачі Кarty поляка чи ще має можливість пошукати інші документи?

D. D.: Усе залежить від особи, яка робить подання про Карту поляка. Якщо вона наполягає на тому, щоб заявка на карту була прийнята, то тоді розпочинається процедура подання документів, яка завершується прийняттям рішення. Якщо хтось формально не виконує вимог, то рішення буде негативним. Проте таку зустріч ми можемо трактувати також як форму консультації. У такому випадку ми просимо принести додаткові документи. Наша мета полягає не у відмовах людям, а в тому, щоб надати їм Карту поляка.

B. M.: Чи особи, що подають документи на Карту поляка, приходять добре підготовлені? Наскільки їхнє знання «синтетичне»?

D. D.: Закон передбачає перевірку того, чи хтось має документи, які підтверджують польське походження, чи знає польські традиції, чи вважає себе приналежним до польського народу та відповідно дотримується його традицій і звичаїв. Ми не перевіряємо знань. Це не конкурс знань про Польщу. Це розмова, яка проводиться польською мовою стосовно того, що є важливим у процесі отримання Кarty поляка.

B. M.: Ми неодноразово чули від осіб, що мають карту, що konsul під час розмови питав, чому так пізно ця особа просить видати карту? З якою метою ставиться це запитання? Існує термін приналежності до польського народу?

D. D.: Такого терміну немає. Мене цікавить причина того, чому люди, які мають документи та всі підстави, добре говорять польською, приходять лише тепер, хоч карту видають із 2008 р. Ця інформація важлива для нас, адже може бути сигналом, що ми ще не всіх охопили інформацією про можливість отримання цього документа. Одні говорять, що нещодавно дізналися про Карту поляка, інші, що раніше мали сімейні справи, вчили мову і т. д. Це запитання зовсім не впливає на рішення, чи я видам карту чи ні.

B. M.: Чи хтось відповів, що мав подолати страх? Раніше багато старших осіб побоювалися сказати, що вони поляки.

D. D.: Траплялися такі випадки. Політична й економічна ситуація, звичайно, є стимулом, завдяки якому збільшилася кількість осіб, що подають документи.

B. M.: Що повинна вписати особа, котра подає документи на Карту поляка, в пункті «Національність»? В українських документах радянської доби національність переважно вказували як, наприклад, українську, російську або іншу. Чи особа повинна заповнювати цей пункт згідно з документом?

D. D.: Невід'ємна частина процедури видачі Кarty поляка – підписання декларації про приналежність до польського народу. Ми не змушуємо людей її підписувати. Це відбувається добровільно. Недавно подання про видачу карти зробила певна пані, яка пізніше сказала, що не може підписати цієї декларації, бо вона не відчуває себе полькою. Не відмовляймо людям у праві декларувати свою національність. Потрібно лише бути послідовним. Я думаю, що проблема полягає в тому, що більшість тих, хто подає документи на Карту поляка, не розрізняють поняття національності та громадянства.

B. M.: Яким чином відбувається верифікація документів осіб, які просять видати Карту поляка?

D. D.: Якщо konsul має певні сумніви щодо представлених документів, він висилає їх до відповідних установ із проханням перевірити їхню автентичність.

B. M.: Тобто може бути так, що особа подала документи, підписала декларацію про приналежність до польського народу, але потім виявилось, що вона надала невідповідні документи і Кarty поляка не одержить. Яким чином таку особу про це інформують?

D. D.: У випадку, якщо konsul відмовляє у видачі карти, рішення надходить на адресу, вказану заявником. Тому дуже важливо правильно вписати всі дані в анкеті, щоб потім можна було контактувати із цією особою. Ми відсилаємо такі рішення рекомендованим листом, щоб упевнитися, що особа отримала цей документ. Заявник, який одержав відмову відповідно до закону має можливість подати за посередництвом консула апеляцію щодо цього рішення до Ради у справах поляків на Сході. Апеляцію надсилають разом із пакетом усіх документів, поданих консулові. Рада все перевіряє та приймає відповідне рішення.

B. M.: До апеляції додають тільки ті документи, які особа подала в консульстві, чи ще якісь додаткові?

М. В.: Jakіе są statystyki? Ілу особом одмówіоно прызнанія Карты Полака в Консулатіе в Луцку, з якіх powodów і чыіе тє особы злōжыты одмōванія? В якім термініе мусяз злōжыт одмōваніе?

Д. Д.: В зєшлѣм року на 1666 прыітѣтых вніоскōв было 79 одмōв, натоміаст нр. в 2011 р. на 578 вніоскōв – 24 одмōвы. Одмōваніе належы злōжыт в термініе 30 дні по отрѣманіу лісту poleconego з decyzją. Інформация о такіей мōжлівості завартая јест в decyzji. Найчѣстшз прѣчына одмōвы јест прѣдставленіе неаутентичных документōв.

М. В.: Jak Pani traktuje тє фірмы луб організacje полскіе, кōтрє удзілają певных інформацји в справіе Карты Полака, удостѣпняją «зєstawy» pytań? Ілє в тѣх інформацях чыі «зєstawach» јест правды луб неієсцілōсці?

Д. Д.: Naturalnym procesem јест то, жє особы кōтрє сз звязанє з Польсз, шукаją pomocy własnіе в środowiskach polskich. Zwracają сіє до організacji polskich, до прѣзєсōв. Waжne јест, aby współpraca мідзєдє організacjaми полскімі а Консулатєм была на тѣлє прѣжна і оwoчна, by прѣзєсowie были добре poinformowani і rzetelnie przekazywali informacje, кōтрє отрѣмują од Консулату. Ostateczną decyzję zawsze podejmujє konsul.

М. В.: Czasem особы, кōтрє отрѣмалы Kartę Polaka кілька лат тєму doradzają osobom aplikującym, в які спосōб јест прѣпроводзана rozmowa. І okazuje сіє, жє każdy przypadek јест inny. Czy то јест wizja konsula, jak прѣпроводзач rozmōwє, чыіе тє zasady і змiany сз czymś uzasadnione?

Д. Д.: Ustawa о Kartcie Polaka, кōтра вєшлз в жыціє в 2008 р. не змєнілз сіє poza малз nowelizacją zaraz на почзтзку і obowiązujє нас до дня dzisiejszego. Obecnie trwają prace nad nowelizacją Ustawy, кōтрє skutkowacь бєдзз змیانамі. Obecnie konsulowie dzіalają в oparciu о Ustawę з 2007 року. Aby ujednolіcіć praktykє wydawania

Kart Polaka сз organizowane narady konsularne в obrębie danego państwa czy regionu. Zagadnienia dotyczzące Karty Polaka сз poruszane cyklicznie і на takich spotkaniach omawiane сз бієжзє sprawy, specyfika lokalna – dokumenty oraz praktyka danego konsulatu. Chcemy usprawnіć proces przyznawania Kart Polaka, dlatego takie spotkania прѣпроводзанє сз з удзіалєм прѣдставіцєлі консулатōв oraz pracowników MSZ, а тзжє Rady ds. Polaków на Wschodzie. Taki zєспōł ludzi opracowujє konkretne rozwiązania dotyczzące procesu звязаного з przyznawaniem Kart Polaka.

М. В.: Na co Pani chciałaby zwrócić uwagę osobom wnoszącym о Kartę Polaka?

Д. Д.: Przede wszystkim на то, by nie traktowacь spotkania з konsulem jako egzaminu. To јест rozmowa. І radzє nie stresowacь сіє. Stres јест добрым doradcą. Czєsto ludzie zapominają в тєј sytuacji, jak сіє nazywają. Konsul јест по то, жєбы przyznawacь Kartę Polaka, а не жєбы jej odmawiacь. Nasza praca polega на tym, жє musimy zweryfikowacь, czy dana osoba spєlnia warunki, zapisane в Ustawie. Ješli spєlnia, то не ма жадных powodów, жєбы сіє obawiacь spotkania з konsulem.

Przez osiem lat, kiedy zajmujє сіє Kartą Polaka, а zaczęłam в dniu, kiedy Ustawa вєшлз в жыціє – najpierw в Kijowie, а тєраз kontynuujє тє praczє в Луцку – spotkałam wielu ludzi, кōтрзы неієлі зє sobą bardzo ciekawe historie. І то јест bogactwo naszego narodu. Mamy taką ciekawą, алє тєж dramatyczną historię.

Rozmawiali Natalia DENYSYUK і Walenty WAKOLUK

Д. Д.: Якщо виникли нові обставини у справі, кожна особа може долучити до апеляції й нові докази. До ради надсилають документацію, на підставі якої консул прийняв перше рішення. Якщо виявилось, що в цей період знайшлися інші документи, які підтверджують польське походження заявника, то рада скасує рішення консула та поверне цю справу до першої інстанції, тобто консулу, на повторний розгляд.

В. М.: Скільком особам відмовлено у видачі Карты поляка в консульстві в Луцьку, з яких причин і чи ці особи подали апеляції?

Д. Д.: Минулого року на 1666 прийнятих заявок було 79 відмов, а у 2011 р. на 578 подань – 24 відмови. Апеляцію потрібно подати протягом 30 днів після отримання рекомендованого листа з рішенням. Інформація про таку можливість додається в рішення. Найчастіша причина відмови – надання неавтентичних документів.

В. М.: Як Ви оцінюєте ті фірми або польські організації, які надають певну інформацію у справі Карты поляка, розповсюджують «комплекти» питань? Скільки в цих «комплектах» правди?

Д. Д.: Природньо, що особи, пов'язані з Польщею, шукають допомоги саме в польських середовищах, звертаються до польських організацій, до їхнього керівництва. Важливо, щоб співпраця між польськими організаціями та консульством була тісною та плідною, щоб голови товариств були добре поінформованими та ретельно передавали інформацію, яку отримують від консульства. Остаточне рішення завжди приймає консул.

В. М.: Часом особи, які отримали Карту поляка кілька років тому, дають консульстві тим, хто хоче подати документи. І виявляється, що особливості проведення розмови відрізняються. Проведення розмови залежить від бачення консула, чи ці принципи та зміни якимось чином обґрунтовані?

Д. Д.: Закон «Про Карту поляка», який набув чинності у 2008 р., діє до сьогодні й практично не змінився, окрім невеличких поправок, прийнятих на початку. Нині триває робота над змінами до закону, проте консули все ще опираються на закон, прийнятий у 2007 р. Із метою уніфікації практики видачі Карт поляка відбуваються консульські наради в межах певної країни чи регіону. Питання, що стосуються Карты поляка, порушують циклічно, тому на таких зустрічах консули обговорюють поточні справи, місцеву специфіку, зокрема особливості документів чи практики окремо взятого консульства. Ми хочемо удосконалити процес видачі карт, тому такі зустрічі відбуваються за участю представників консульств, працівників Міністерства закордонних справ та Ради у справах поляків на Сході. Такий колектив людей опрацьовує конкретні рішення, що стосуються процесу, пов'язаного з видачею Карты поляка.

В. М.: Що б Ви хотіли порадити особам, котрі подають документи на Карту поляка?

Д. Д.: Передусім, щоб вони не трактували зустрічі з консулом як екзамен. Це розмова. І я раджу не хвилюватися. Стрес – поганий порадики. Часто люди в такій ситуації забувають, як їх звати. Консул працює для того, щоб надати Карту поляка, а не для того, щоб відмовити в її видачі. Наша робота полягає в тому, що ми маємо перевірити, чи певна особа відповідає вимогам, записаним у законі. Якщо відповідає, то немає жодних причин, щоб боятися зустрічі з консулом.

Протягом восьми років, відколи займаюся Картою поляка, а я почала в той день, коли закон набув чинності, спочатку в Києві, а тепер продовжую цю роботу в Луцьку, я зустріла багато людей, які несли із собою дуже цікаві історії. І це багатство нашого народу. Ми маємо таку цікаву, хоч і драматичну, історію.

Розмовляли Наталя ДЕНИСЮК та Валентин ВАКОЛЮК

25-lecie kapłaństwa na Wołyniu ks. Władysława Czajki 25-річчя священства на Волині отця Владислава Чайки

Niezwykła uroczystość zebrała в kościele pw. Św. Apostołów Piotra і Pawła в Równem в sobotę, 2 kwietnia, wiernych diecezji łuckiej і gości przybyłych з Polski.

Trwając в przeżywaniu Roku Bożego Miłosierdzia і в przededniu Uroczystości Bożego Miłosierdzia mogliśmy razem, wspólną modlitwą pod przewodnictwem Metropolity Lubelskiego Arcybiskupa Stanisława Budzika, podziękować Kościołowi в Polsce за długoletnie wsparcie personalne і materialne Kościoła Katolickiego на Ukrainie, в sposób szczególny wyznaczając 25-lecie posługi kapłańskiej на Wołyniu ks. kanonika Władysława Czajki.

Ks. Dziekan Władysław Czajka przyjechał на Wołyń в grudniu 1990 r. і został proboszczem parafii в Równem. Był jednym з pierwszych «Gigantów», jak о Nim powiedział jeden з Jego kolegów, który rozpoczął odbudowywanie Kościoła Katolickiego на Ukrainie. Dzięki Jego staraniom

rowieński kościół, ponownie pełniący funkcję świątyni od października 1991 r., został в szybkim tempie udostępniony parafianom і stał сіє ośrodkiem jednoczącym katolików. Podkreślając osobiste zasługi Ks. Dziekana в pracy duszpasterskiej і społecznej Metropolita Łucki, Ksiądz Biskup Witalij Skomarowski, zwrócił uwagę на pełne oddanie Jubilata służbie Kościołowi і ludziom oraz niekwestionowany autorytet osoby wielkiej duchem і wiarą. Warto wspomnieć, жє в 2015 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej odznaczył Księdzа Dziekana Krzyżєм Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Konsulat Generalny RP в Луцку

У суботу, 2 квітня, незвичайна урочистість зібрала в костелі Святих Петра і Павла в Рівному вірян Луцької дієцєзії та прибулих із Польщі гостей.

Самє в Рік Божого Милосердя та напередні свята Божого Милосердя ми у спільній молитві, яку очолив люблінський митрополит, архієпископ Станіслав Будзік, дякували Церкві у Польщі за багаторічну підтримку кадрами та фінансами Католицької церкви в Україні, таким чином відзначаючи 25-річчя священницького служіння на Волині отця-каноніка Владислава Чайки.

Отець Владислав Чайка приїхав на Волинь у грудні 1990 р. і був призначений настоятелем парафії. Це один із перших «гігантів», як висло-вився про нього один із колег, що розпочав відбудовувати Католицьку церкву в Україні. Завдяки його старанням рівненський костел, який знову почав функціонувати як святиня у

жовтні 1991 р., швидкими темпами був повернений парафіянам і став осередком єдності католиків. Підкреслюючи особисті заслуги отця-декана в духовній та суспільній діяльності, луцький митрополит, єпископ Віталій Скомаровський звернув увагу на відданість ювіляра службі Церкви та людям, беззаперечний авторитет його особистості, величної духом і вірою. Варто пригадати, що у 2015 р. президент Польської Республіки нагородив декана Офіцерським хрестом ордену «Відродження Польщі».

Генеральне консульство РП у Луцьку

Достойнє Jubilacie, Księżе Dziekanie,

Korzystamy з okazji, by dołączyć сіє до życzeń Twoich parafian і przyjaciół, których mieliśmy okazję wysłuchać. W swojej pracy, кōтра wiedzie нас прѣз різні крајє і kontynenty, mieliśmy okazję nie raz spotykacь duchownych, кōтрзы сз dla нас wzorcami до naśladowania, кōтрzych postawą, wiarą і mądrością јєстеśmy zauroczeni. Wśród тѣх osób јєсте тзжє Ty, Księżе Dziekanie. І јєст dla нас wielkim zaszczytem, жє mogliśmy Ciebie spotkać. Niech в Twoim dalszym pielgrzymowaniu towarzyszą Ci zawsze wierni і oddani uczniowie і naśladownicy, gotowi wesprzeć в trudnych chwilach, niech Miłосієrny Bóg dodaje Ci siłę на kolejne lata pracy і błogosławi wszystkim Twoim zamiarom.

Konsulat Generalny RP в Луцку

Високоповажний ювіляре, отче-декане!

Користуючись мōжлівістю, приєднуємося до побажань Твоїх парафіан і друзів, які вони Тобі склали. На своєму професійному шляху, що вів нас через різні країни та континенти, ми неодноразово зустрічали духівників, які стали для нас зразком для наслідування, життєвою позицією, вірою та мудрістю яких ми захоплюємося. До цих осіб належиш і Ти, отче-декане. Для нас це велика честь, що ми Тебе зустріли. Нехай у Твоєму подальшому паломництві Тебе завжди супроводжують вірні й віддані учні та послідовники, що підтримують у важкий час; нехай Милосердний Господь додає Тобі сил для наступних років праці та благословляє всі Твої задуми.

Генеральне консульство РП у Луцьку

Wajda: «Wiedzieliśmy, co się naprawdę stało»

Вайда: «Ми знали, що відбулося насправді»

Od czasu Zbrodni Katyńskiej mija 76 lat. Pamięć o tej tragedii jest wciąż żywa: przemawia do nas ze wspomnień rodzin zamordowanych oraz z dokumentów. Przypominają o niej też bohaterowie filmu Andrzeja Wajdy «Katyń».

Niedawno Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego zorganizowało dla uczestników Wschodniej Szkoły Zimowej projekcję filmu «Katyń» i spotkanie z Andrzejem Wajdą. Reżyser filmowy, nagrodzony Oscarem i prestiżowymi nagrodami obchodził w marcu swoje dziewięćdziesiąte urodziny. Proponujemy Czytelnikom kilka ważnych aspektów z rozmowy, która odbyła się po pokazie filmu «Katyń».

O Zbrodni Katyńskiej i Ojcu

Andrzej Wajda opowiedział o II wojnie światowej i Zbrodni Katyńskiej, przeanalizował przyczyny porażki i tragedii, do której doszło w kwietniu-maju 1940 r. «Nasze szanse na zwycięstwo były niewielkie, ponieważ, po pierwsze, Niemcy byli dobrze przygotowani do wojny, odpowiednio uzbrojeni, zdyscyplinowani. Po drugie, na podstawie tajnych protokołów paktu Ribbentrop-Mołotow prawie połowa ówczesnej Polski miała należeć do Związku Radzieckiego. Dlatego polskie jednostki wojskowe, które wycofując się, usiłowały z ostatnich sił zorganizować i stawiać opór Niemcom, niespodziewanie dla samych siebie trafiły do niewoli radzieckiej. Na dodatek bez żadnych wskazówek ze strony polskiego dowództwa. Otwarcie walczyliśmy z Niemcami, ale nie przygotowywaliśmy się do starć ze Związkiem Radzieckim» – podkreślił reżyser.

«Mój ojciec był kapitanem 72 Pułku Piechoty w Radomiu. W czasie wojny, wycofując się, razem z pułkiem trafił do niewoli – kontynuował Andrzej Wajda. – Zbrodnia Katyńska – to 20 tys. oficerów, zabitych przez NKWD w Związku Radzieckim na rozkaz Stalina. Dowiedzieliśmy się o tej zbrodni od Niemców, którzy okupowali część terenu Związku Radzieckiego i w 1943 r. odnaleźli masowe groby ofiar w Lesie Katyńskim. Te straszne odkrycia zostały udokumentowane także m.in. przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża Polski oraz Radę Główną Opiekuńczą (RGO)».

Masowe groby ofiar Zbrodni Katyńskiej położone są nie tylko w Lesie Katyńskim. Rodziny zabitych przez długi czas nie wiedziały, gdzie ich szukać: «Moja matka nie traciła nadziei odnaleźć ojca żywym, ponieważ nie wiedzieliśmy co się stało z polskimi oficerami, którzy byli trzymeni w innych obozach. Wiedzieliśmy, że nie zginęli w Katyniu, ponieważ nie było ich na liście opublikowanej w 1943 r. w niemieckiej gazecie w języku polskim. Był natomiast kapitan Karol Wajda. Stopień i nazwisko jak u ojca, ale imię – inne. Później okazało się, że w innym obozie była jeszcze jedna osoba o takim samym nazwisku».

Kiedy Niemcy odkryli masowe groby, okazało się, że zbrodnia miała miejsce w 1940 r. Wśród szczątków znaleziono m.in. radzieckie gazety datowane tym rokiem. Po co polskim oficerom potrzebne były gazety? «Szli na wojnę w letnich mundurach i, by jakoś się ogrzać w zimie w obozie radzieckim, owijali się w gazety» – opowiadał reżyser.

O kłamstwie katyńskim i milczącej nadziei

ZSRR w swoim czasie sfabrykował dokumenty i twierdził, że Zbrodni Katyńskiej dokonali Niemcy w 1941 r., kiedy okupowali teren Związku Radzieckiego. Sprzeczne z tą wersją są odnalezione notatki zabitych oficerów, które były przy nich i, właśnie, datowane gazety. Władze PRL podtrzymywały wersję ZSRR o tym, że zbrodnię popełnili Niemcy. Jeśli ktoś myślał inaczej, rzucał na siebie podejrzenia. «W tej sytuacji nie było żadnych szans stworzenia filmu, który pokazywałby realny stan rzeczy. Zbrodnia Katyńska została połączona z kłamstwem, które z kolei było związane z przemilczaniem prawdy. Wiedzieliśmy, co się naprawdę stało, ale milczeliśmy w obawie przed prześladowaniami. Stalin pragnął wymordować polską inteligencję. Cios, który zadał, był «skuteczny», dlatego o zbrodni milczano». Andrzej Wajda opowiadał, że jego «matka wołała się oszukiwać. Przyszedł list ze Starobielska od ojca. Ale czy on naprawdę był w Starobielsku czy, być może, został przewieziony do innego obozu? Jego imienia nie było na

katyńskiej liście zamordowanych dlatego liczyliśmy na to, że się uratował».

«Matka, która czekała na ojca, to temat dobrze mi znany»

«W niepodległej Polsce długo nie miałem odwagi, aby nakręcić film o Zbrodni Katyńskiej. Nie wiedziałem z jakiej strony podejść do tematu i jak uporządkować opowieść» – wspominał reżyser. Opowiedział, że w polskiej literaturze nie ma żadnego utworu o tej zbrodni, są jednak dokumenty, wspomnienia żon, matek zaginionych, które pokazują, jak one przeżywały tę tragedię. Andrzej Wajda mówił, że nakręcił wiele filmów na podstawie utworów literackich, jednak w przypadku «Katynia» to było niemożliwe. Szukał rozwiązania. «I znalazłem – to motywy kobiet, które czekały na swoich bliskich. Moja matka, która czekała na ojca, to temat dobrze mi znany. Nie mogłem zrobić filmu wyłącznie o zbrodni».

«Dlaczego miałbym zrezygnować z tej sceny?»

«Po premierze filmu w Polsce niejednokrotnie poddano krytyce scenę, w której radziecki oficer ukrywa przed NKWD żonę polskiego oficera. Nigdy nie nakręciłbym takiej sceny, gdybym nie posiadał potwierdzenia dokumentalnego. Dlaczego miałbym zrezygnować z tej sceny? Pismo Święte uczy nas, że wystarczy jeden sprawiedliwy, byśmy uwierzyli w dobro... Dobrze znałem aktorów rosyjskich, ponieważ pracowałem z nimi w teatrze i byłem pewny, że Siergiej Harnasz potrafi zagrać rolę kapitana Popowa prawdziwie» – powiedział Wajda.

Reżyser opowiedział, że scenariusz filmu skomponował z fragmentów wspomnień korzystając z dokumentacji, z którą zapoznał się wcześniej. Cekał, że ktoś wcześniej lub później napisze utwór literacki, na podstawie którego można będzie zrobić film: «Ale się nie doczekałem. Niepodległość nie zachęciła naszych pisarzy do poruszenia tego tematu. Wielu wybitnych autorów Polski przebywających na emigracji mogło poruszyć ten temat, ponieważ na nich nie miała wpływu cenzura, ale tego nie uczynili. Tylko historycy za to się zabrali. Trudno powiedzieć dlaczego. Być może dlatego, że ten temat jest tak ciężki i dramatyczny, że nikt nie miał odwagi o tym napisać».

Natalia TANDRYK
Zdjęcie: Jakub MIHILEWICZ

Із часу Катинського злочину минає 76 років. Пам'ять про цю трагедію досі жива: вона промовляє до нас спогадами рідних та документами. Нагадують про неї також герої фільму Андрея Вайди «Катинь».

датовані цим роком. Навіщо польським офіцерам потрібні були газети? «Вони пішли на війну в літньому обмундированні й для того, щоб якось зігрітися зимою в радянському полоні, обмотувалися газетами», – пояснив режисер.

Про катинську брехню і мовчазну надію

СРСР свого часу сфабрикував документи і стверджував, що злочин у Катині вчинили в 1941 р. німці, коли окупували територію Радянського Союзу. Ці заяви спростовують віднайдені записи вбитих офіцерів, які були при них, і, власне, датовані газети. Влада Польської Народної Республіки підтримувала версію СРСР про те, що злочин скоїли німці. Якщо хтось думав по-іншому, підпадав під підозру. «У тій ситуації не було жодного шансу зняти фільм, який би відобразив реальний стан речей. Катинський злочин поєднали з брехнею, яка у свою чергу була пов'язана з замовчуванням правди. Ми знали, що відбулося насправді, але мовчали, побоюючись переслідувань. Сталін прагнув позбавити Польщу інтелігенції. Удар, якого він завдав, був «ефективним», тому про злочин мовчали», – зауважив Анжей Вайда. Він додав: «Моя мама воліла обманюватися... Прийшов лист зі Старобільська від батька. Але чи справді він перебував у Старобільську, чи, можливо, його перевели до іншого табору? Його імені не було в катинському списку загиблих, тому ми жили надією, що він урятувався».

«Моя мама, яка чекала батька, – добре відома мені тема»

«У незалежній Польщі я теж довго не наважувався знімати фільм про Катинську трагедію. Я не знав, із якої сторони підійти, як впорядкувати розповідь», – зазначив Вайда. Він розповів, що в польській літературі немає жодного твору про цей злочин, але є документи, які його викривають, мемуари дружин, матерів загиблих, що показують, як вони переживали цю трагедію. Режисер додав: «Не один свій фільм я базував на літературних творах, але у випадку «Катинь» це було неможливо. Я шукав потрібне рішення. І знайшов, адже моя мама, яка чекала батька, – добре відома мені тема. Я вирішив, що маю зняти фільм про цю трагедію і про жінок, які чекали та надіялися. Я не міг зробити фільм виключно про злочин».

«Чому я повинен був відмовитися від цієї сцени?»

«Після виходу стрічки в Польщі мене неодноразово критикували через те, що я показав у фільмі радянського офіцера, який переходив дружину польського офіцера від НКВС. Я ніколи не зняв би такої сцени, якби не мав документального підтвердження. Чому я повинен був відмовитися від цієї сцени? Святе писмо вчить нас, що досить одного праведника, щоб ми повірили в краще... Я добре знав російських акторів, бо працював разом із ними в театрі, та був впевнений, що Серж Гармаш зуміє зіграти роль капітана Попова правдиво», – сказав Вайда.

Режисер розповів, що сценарій фільму він склав із фрагментів мемуарів, використовуючи документацію, яку вивчав раніше. Він чекав, що хтось рано чи пізно напише літературний твір, за яким можна буде зняти кінострічку: «Але я так і не дочекався. Незалежність не захотила наших письменників підняти цю тему. Також багато видатних авторів Польщі перебували в еміграції, на них не впливала цензура, вони могли порушити цю тему. Але не стали. Лише історики взяли за це. Важко сказати чому. Можливо, тому що ця тема настільки тяжка та драматична, що просто рука не піднімається писати про неї».

Natalia TANDRYK
Фото: Якуб МІГЛЕВИЧ

Нещодавно Центр Східної Європи Варшавського університету організував для слухачів Східної зимової школи перегляд фільму «Катинь» та зустрів із Анжем Вайдою. Кінорежисер, володар Оскара та інших численних нагород у березні відзначив свій 90-й день народження. Пропонуємо нашим Читачам кілька важливих аспектів розмови, проведеної після перегляду кінострічки.

Про Катинський злочин і батька

Анжей Вайда розповів присутнім про Другу світову війну та Катинський злочин, проаналізував причини поразки та трагедії, що сталася у квітні-травні 1940 р. «Наші шанси на виграш у часи війни були невеликими, адже, по-перше, німці були добре підготовлені до війни, належно озброєні, дисципліновані. По-друге, на підставі таємних протоколів пакту Молотова-Ріббентропа майже половина Польщі відійшла до Радянського Союзу. Тому польські війська, які відступали, проте намагалися з останніх сил організуватися і дати відсіч німцям, неочікувано для самих себе опинилися в радянському полоні. До того ж без жодних вказівок польського командування. Ми відкрито воювали з німцями, але не готувалися до протистояння з Радянським Союзом», – підкреслив режисер.

«Мій батько був капітаном 72-го піхотного полку в Радомі. Під час війни, відступаючи, він разом із полком потрапив у полон, – продовжував Анжей Вайда. – Катинський злочин – це 20 тис. офіцерів, убитих НКВС за наказом Сталіна в Радянському Союзі. Ми довідалися про цей злочин від німців, які окупували частину території СРСР та в 1943 р. віднайшли масові поховання жертв у Катинському лісі. Ці страшні відкриття задокументували також Товариство Червоного Хреста Польщі, Головна опікунча рада (RGO) та інші».

Поховання жертв Катинського розстрілу знаходилися не тільки в Катинському лісі. Родичі загиблих довгий час не знали, де їх шукати: «Моя мама не втрачала надії віднайти батька живим, адже ми не знали, що сталося з польськими офіцерами, які перебували в інших таборах. Знали, що вони не загинули в Катині, бо їх не було у списку, опублікованому в 1943 р. в німецькій газеті польською мовою. У списку був капітан Кароль Вайда. Звання та прізвище відповідало батьковим, але ім'я – ні. Пізніше виявилось, що в іншому таборі також був однофамілієць батька».

Коли німці відкрили поховання, то стало очевидно, що злочин відбувся в 1940 р. Серед останків знайшли, зокрема, радянські газети,

Ocaleni od zapomnienia: Janina Sułkowska

Повернуті із забуття: Яніна Сулковська

Наш kolejny szkic ukazuje fragment drogi życiowej młodej polskiej patriotki Janiny Sułkowskiej, która w 1940 r. weszła do Związku Walki Zbrojnej – 2. Stając się główną postacią tej organizacji, dziewczyna niejednokrotnie ryzykowała własnym życiem na rzecz odrodzenia swojej Ojczyzny.

Цей наш нарис висвітлює частину життєвого шляху молодої польської патріотки Яніни Сулковської, яка у 1940 р. вступила до Союзу збройної боротьби – 2. Ставши ключовою фігурою в цій організації, дівчина неодноразово ризикувала життям задля відродження своєї Батьківщини.

Janina Sułkowska, córka Jana (w dokumentach «Janówna» wydzielono nawiasem i innym atramentem dopisano «Iwanowna») urodziła się 14 czerwca 1914 r. w Dniepropietrowsku (ówczesna nazwa miasta – Jekatierinosław) w rodzinie księgowego Jana Sułkowskiego, syna Wacława (ur. ok. 1890 r.) i gospodyni domowej Natalii Sułkowskiej córki Tymoteusza (ur. ok. 1890 r.). Janina była najstarszym dzieckiem. W 1917 r. urodził się jej brat Czesław, który przed II wojną światową mieszkał w Krzemieńcu i pracował w kopalni węgla, a w 1926 r. przyszła na świat siostra Wanda, która we wrześniu 1939 r. była uczennicą.

Do lipca 1939 r. Janina studiowała na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego, ale z powodu zawieruchy wojennej studiów nie ukończyła. Wtenczas często bywała w Dubnie, gdzie mieszkała jej matka, a także w Krzemieńcu, gdzie mieszkali jej ojciec i młodszy brat.

Już pod koniec 1939 r. Dubno stało się jednym z ośrodków antysowieckiego ruchu oporu. Bez inicjatywy z zewnątrz, niezależnie od siebie, powstawały tutaj nieduże grupy konspiracyjne, zakładane przede wszystkim przez patriotyczną młodzież akademicką i uczniowską oraz żołnierzy Wojska Polskiego, którzy po klęsce Polski w wojnie z Niemcami wracali na Kresy Wschodnie.

Jedną z takich grup powstała z inicjatywy Janiny Sułkowskiej i jej dawnego przyjaciela Zygmunta Rumla («Małego»). Będąc od 1936 r. członkinią Wołyńskiego Związku Młodzieży Wiejskiej, Janina głównie miała na celu zgromadzenie dookoła idei narodowej innych uczestników tej organizacji. Pod koniec grudnia 1939 r. jako pierwszą do grupy konspiracyjnej dołączyła Teresę Trautman, która mieszkała w Dubnie przy ulicy Zabramie 4. W czasie założenia ośrodka antysowieckiego pod tym adresem mieszkał też Zygmunt Rumel. Jego często odwiedzał Pius Zaleski, oficer Wojska Polskiego, który po okupowaniu Warszawy przez Niemców wrócił na Wołyń i zamieszkał w Sarnach.

Na pierwszym zebraniu młodzież postanowiła nawiązać kontakty z Henrykiem Józewskim, byłym wojewodą wołyńskim, który, z tego co wiedzieli, przed wojną był w Łodzi, później ewakuował się na Wołyń i ewentualnie wraz z innymi członkami Rządu Polskiego dostał się do Rumunii czy na Węgry. Był potrzebny uczestnikom podziemienia jako osoba, która potrafi wydać odpowiednie instrukcje i skoordynować ich działania w walce z bolszewickimi okupantami. Nawiązanie kontaktów z przedstawicielami polskich władz w Warszawie polecono Zygmunтови Rumlowi i Piusowi Zaleskiemu. W styczniu 1940 r. udali się oni nielegalnie na tereny Generalnego Gubernatorstwa. Jak pisaliśmy wcześniej, młodym śmiałkom nie udało się dostać do Warszawy: po odmrożeniu kończyn musieli zawrócić.

W styczniu Janina odwiedziła Krzemieniec, a potem Równe, zatrzymując się u swojej ciotki Wołkowej (nie znamy jej imienia), która mieszkała przy ulicy Młynowska 24 (obecnie ulica Księcia Włodzimierza). W sprawach podziemia spotkała się z Antonim Hermaszewskim. Właśnie w tym czasie w mieście przebywali Tadeusz Majewski («Szmigiel») i Jerzy Bronikowski (według fałszywych dokumentów Jerzy Potapow), którzy przybyli z Warszawy w celu organizacji i prowadzenia ZWZ–2. Za pośrednictwem Antoniego Hermaszewskiego dubieński ośrodek młodzieżowy dołączył do ZWZ. Spotkanie Janiny z Tadeuszem Majewskim odbyło się w pierwszej połowie mar-

ca 1940 r. Jak powiedział na jednym z przesłuchań Tadeusz Majewski, Janina Sułkowska podlegała zarządowi wojewódzkiemu organizacji i wykonywała specjalne zlecenia. Zlecono jej m.in. organizację ośrodków ZWZ w miastach powiatowych Łucku, Krzemieńcu, Dubnie i nawiązanie poprzez kurierów łączności z ich dowódcami. W Łucku Janina Sułkowska zwerbowała do szeregów Związku Piotra Możejkiego i Leona Kowala, poinformowała ich o budowie i funkcjach organizacji. Przekazała im również zadanie od Tadeusza Majewskiego: zaangażować do podziemia konkretne osoby, zwłaszcza, działacza ruchu harcerskiego Goszczyńskiego z wykorzystaniem hasła «Od Szarych Szeregów» i zorganizować mieszkania dla spotkań konspiracyjnych.

W zaszyfrowanych pocztówkach Janina informowała Tadeusza Majewskiego o sytuacji w organizacji w innych regionach zabranych przez władze sowieckie. Zwłaszcza w kartce, którą 10 kwietnia 1940 r. otrzymała Janina Dynakowska z Brześcia, dziewczyna informowała: «Zbyszek i Władek pojechali na wczas. W ogóle cała rodzina się rozjechała. Jurek udał się do Krzemieńca, ul. Trynatorska 3. Przybył gospodarz i jednostajnie gra z ojcem w szachy». Chciała w taki sposób przekazać, że przewodnicy ZWZ na Polesiu Zbigniew Siuda i Władysław Jarmulski zostali zaaresztowani przez NKWD, a Jerzy Bronikowski wyjechał do Krzemieńca. Był on świadkiem aresztu Janiny Sułkowskiej.

22 marca 1940 r. do więzienia trafił ojciec Janiny, a po dwóch dniach, 24 marca, ona sama została zatrzymana przez Dubieński Oddział Rejonowy NKWD. Na pierwszym przesłuchaniu 27 marca 1940 r. aresztowana zgodziła się zeznawać prawdę. Nie obwiniała innych oznajmiała: «W rzeczywistości, nikt mnie nie angażował do grupy antysowieckiej, ponieważ ja, Sułkowska Janina, razem z Rumlem Zygmuntem w rozmowie o klęsce państwa polskiego, postanowiliśmy założyć grupę ludzi zdolnych do działań w sprawie jego przywrócenia». Do rąk funkcjonariuszy NKWD trafił terminarz Janiny, gdzie zostało zapisane zadanie, które dał jej Tadeusz Majewski. Zwłaszcza

Narodziła się Janina Jawnna Sułkowska (u dokumentach «Jawnna» взято в дужки й іншими чорнилами дописано «Іванівна») 14 червня 1914 р. у Дніпропетровську (тогочасна назва міста – Катеринослав) в родині бухгалтера Яна Вацлавовича Сулковського (приблизно 1890 р. народження) та домогосподарки Наталії Тимофіївни Сулковської (приблизно 1890 р. народження). Яніна була найстаршою донькою. 1917 р. народився її брат Чеслав, який напередодні Другої світової війни мешкав у Кременці та працював на вугільній шахті, а 1926 р. на світ з'явилася сестра Ванда, станом на вересень 1939 р. – учениця.

До липня 1939 р. Яніна навчалася на філософському факультеті Варшавського університету. Однак через початок воєнного лихоліття вона так і не здобула вищу освіту. На той час вона нерідко бувала в Дубні, де жила її мати, й у Кременці, де мешкали її батько та молодший брат.

Зауважимо, що вже на кінець 1939 р. Дубно стало одним із центрів антирадянського руху опору. Без ініціативи зовні, незалежно одна від одної, зароджувалися невеликі конспіративні групи, передусім, патріотично налаштованої студентської та учнівської молоді, а також військовослужбовців польської армії, які після поразки Польщі у війні з Німеччиною поволи поверталися на Східні Кresi.

Одна з таких груп виникла за ініціативи Яніни Сулковської та її давнього товариша Зигмунда Румеля («Малого»). Будучи з 1936 р. членом Волинського союзу селянської молоді, Яніна, перш за все, прагнула згуртувати довкола національної ідеї інших учасників цієї організації. Першою в кінці грудня 1939 р. до конспіративної групи вона залучила Терезу Траутман, яка мешкала в Дубні на вулиці Забрам'я, 4. Зауважимо, що на момент створення антирадянського осередку за цією адресою проживав і Зигмунд Румель, до якого часто приїздив Піюс Залеський – офіцер Війська Польського, котрий після захоплення Варшави німцями повернувся на Волинь і оселився в Сарнах.

На першому ж зібранні молодь прийняла рішення встановити контакт із Генрихом Юзевським – колишнім волинським воєводою, який, за їхніми даними, до війни перебував у Лодзі, а потім евакуювався на Волинь і, можливо, разом з іншими членами польського уряду потрапив до Румунії чи Угорщини. Останній був потрібен підпільникам як особа здатна дати необхідні інструкції та скоординувати їхні дії в боротьбі з більшовицькими окупантами. Завдання з налагодження контактів із представниками влади у Варшаві поставили перед Зигмундом Румелем та Піюсом Залеським, які в січні 1940 р. нелегально вирушили на територію Генерал-губернаторства. Нагадаємо, що молоді відчайдухи так і не добралися до Варшави: обморозивши кінцівки, вони були змушені повернутися.

У січні Яніна встигла побувати у Кременці, а згодом у Рівному, зупинившись у своєї тітки Волкової (її імені ми не знаємо), яка мешкала на вулиці Млинівське шосе, 24 (нині вулиця Князя Володимира). У справах підпілля вона мала зустріч з Антоном Гермашевським. Саме в той час у місті перебували Тадеуш Маєвський («Шмігель») та Єжи Броніковський (за фальшивими документами – Єжи Потапов), які прибули з Варшави для організації та керівництва СЗБ–2. За посередництва Антона Гермашевського дубенський молодіжний осередок увійшов до складу СЗБ. Зустріч Яніни з Тадеушем Маєвським відбулася у першій половині березня 1940 р. Як зазначив на одному з допитів Тадеуш Маєвський, Яніна Сулковська перебувала в розпорядженні воєводського керівництва організації для особливих доручень. Серед останніх – створення осередків СЗБ у повітових містах (Луцьк, Кременець, Дубно) і здійснення кур'єрського зв'язку з їхніми керівниками. У Луцьку Яніна Сулковська завербувала Петра Можецького та Леона Ковалю, яких ознайомила зі схемою та функціями союзу. Їм же вона передала завдання Тадеуша Маєвського: залучити до роботи підпілля конкретних осіб, зокрема активіста харцерського руху Гоцинського, використавши пароль «Od Szarych Szeregów» («Від Сірих шеренг»), і налагодити роботу явочних квартир.

Зашифрованими поштовими листівками Яніна інформувала Тадеуша Маєвського про стан справ організації в інших регіонах, захоплених радянською владою. Так, у поштівці, котру 10 квітня 1940 р. отримала Яніна Динаковська з Бреста, дівчина повідомляла: «Збишек і Владек поїхали на відпочинок. Загалом уся родина розбрелася. Юрек поїхав у м. Кременець, вул. Тринаторська, буд. 3. Приїхав господар і грає з батьком у шахи при повній однаковості». Це означало, що керівники СЗБ на Поліссі, Збігнева Сюду та Владислава Ярмольського, арештували органи НКВС, а Єжи Броніковський виїхав до Кременця. Останній став свідком арешту Яніни Сулковської.

22 березня 1940 р. ув'язнили батька Яніни, а через два дні, 24 березня, її саму арештував Дубнівський райвідділ НКВС. На першому ж допиті, 27 березня 1940 р., вона погодилася давати правдиві свідчення. Не покладаючи вини на інших, заявила: «По суті справи мене ніхто не вербував в антирадянську групу, оскільки я, Сулковська Яніна, разом із Румелем Зигмундом, розмовляючи про поразку польської держави, вирішила створити групу з людей, здатних вести роботу за її відновлення». До рук

na stronie z napisem «Listopad» zaznaczono, że w Dubnie Janina za pomocą hasła «Od pani Władzi» miała spotkać się z zięciem Jakuba Rubena, który mieszkał przy ulicy Wskrzeszenia Polski, i wyjaśnić, co on uczynił dla założenia odrębnego ośrodka ZWZ, a także dowiedzieć się, czy osoby o nazwiskach Kamiński, Dubniewski, Szytygiel i Baranowski (dwaj ostatni mieszkali na Zamku Dubieńskim) są wciągnięci do szeregów organizacji. Nie wykonała jednak tego zadania, uważając, że Teresa Trautman potrafi to uczynić o wiele lepiej, ponieważ na stałe mieszkała w Dubnie i dobrze знаła jego mieszkańców. Nie doczekawszy się Teresy, która w tym momencie była w Łucku, Janina wyruszyła do Krzemieńca, gdzie wpadła w ręce NKWD. Większość zadań zleconych przez ZWZ Janinie Sułkowskiej udało się jednak zrealizować.

O poziomie zainteresowania osobą Janiny Sułkowskiej ze strony NKWD świadczy fakt, że śledczym w jej sprawie był niejaki lejtenant Titow – funkcjonariusz jednostki śledczej GUGB NKWD ZSRR. W celu wzmocnienia walki z polskimi i ukraińskimi organizacjami nacjonalistycznymi 22 marca 1940 r. przybył on do Rówieńskiego Zarządu Obwodowego NKWD w składzie śledczej grupy operacyjnej NKWD ZSRR.

W akcie oskarżenia z dnia 12 września 1840 r. powiedziano, że Janina Sułkowska jest oskarżona o to, że «...była aktywną uczestniczką organizacji kontrrewolucyjnej, która miała na celu walkę zbrojną z władzami sowieckimi w celu przywrócenia byłej Polski... czyli popełniła przestępstwa przewidziane w art. 54–2, 54–11 KK USRR». Według decyzji Kolegium Specjalnego NKWD z dnia 7 maja 1941 r. Janina Sułkowska została skazana do ośmiu lat w obozie pracy. Do amnestii w 1941 r. przebywała w obozie «Siewwostlag», a następnie opuściła ZSRR razem z Armią Andersa.

Według postanowienia prokuratury obwodu rówieńskiego z dnia 25 lipca 1989 r. wobec Janiny Sułkowskiej zastosowano art. 1 Rozporządzenia Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 16 stycznia 1989 r. «O dodatkowych przedsięwzięciach dotyczących odnowienia sprawiedliwości wobec ofiar represji, mających miejsce w latach 30–40 – na początku lat 50».

Tetiana SAMSONIUK

енкаведистів потрапив календар-записник Яніни, де було зафіксовано завдання від Тадеуша Маєвського. Зокрема, на сторінці з написом «Listopad» зазначалося, що в Дубні Яніна мала за допомогою пароля «Від пані Влади» зустрітися із зятем Якуба Рубена, який мешкав на вулиці Воскресіння Польщі, і з'ясувати, що той зробив для створення окремого осередку СЗБ, а також дізнатися, чи осіб на прізвища Камінський, Дубневський, Штигель і Барановський (двоє останніх мешкали в Дубенському замку) завербували до лав організації. Однак завдання вона так і не виконала, вважаючи, що Тереза Траутман може зробити це значно краще, оскільки та постійно мешкала в Дубні й добре знала його мешканців. Не дочекавшись Терези, яка на той момент була в Луцьку, Яніна вирушила до Кременця, де й потрапила до рук енкаведистів. Однак значний відсоток завдань керівництва СЗБ Яніні Сулковській усе ж вдалося успішно реалізувати.

Про посилений інтерес НКВС до Яніни Сулковської свідчить особа слідчого. Ним виявився співробітник слідчостини ГУДБ НКВС СРСР лейтенант держбезпеки Тітов, який для посилення боротьби з польськими та українськими

націоналістичними організаціями 22 березня 1940 р. прибув до Рівненського обласного управління НКВС у складі оперативно-слідчої групи НКВС СРСР.

В обвинувальному висновку від 12 вересня 1940 р. зазначено, що Яніну Сулковську звинувачено в тому, що «...була активною учасницею контрреволюційної організації, метою якої стала збройна боротьба з радянською владою за відновлення бувшої Польщі... тобто у злочинах, передбачених ст. 54–2, 54–11 KK УРСР». Постановою Особливої наради при НКВС від 7 травня 1941 р. Яніну Сулковську засуджено до 8 років виправно-трудових таборів. Свій термін покарання до амнії в 1941 р. дівчина відбувала у «Сєвостлазі», а після звільнення разом з Армією генерала Владислава Андерса виїхала з СРСР.

Заключенням прокуратури Рівненської області від 25 липня 1989 р. на Яніну Сулковську поширюється дія ст. 1 Указу Президії Верховної Ради СРСР від 16 січня 1989 р. «Про додаткові заходи по відновленню справедливості стосовно жертв репресій, що мали місце в період 30–40-х початку 50-х рр.»

Тетяна САМСОНЮК

8 kwietnia 2016 r. mija 75 lat od dnia wykonania wyroków śmierci na mieszkańcach Równego – księdzu Stanisławie Zientarze (ur. 1886 r.) i Witoldzie Zdzisławie Lazurku (ur. 1919 r.), na które skazał ich Rówieński Sąd Obwodowy. W tę smutną rocznicę pochylmy głowy i wspomnijmy niewinne ofiary sowieckiego reżimu totalitarnego oraz pomódlmy się o Ich wieczne odpoczywanie.

8 квітня 2016 р. минає 75 років від дня приведення в дію смертного вироку, винесеного Рівненським обласним судом жителям Рівного ксьондзу Станіславу Зентарі (1886 р. народження) та Вітольду-Здіславу Лязуреку (1919 р. народження). В сумні роковини смерті, схиливши голови, пом'янемо цих безневинних жертв радянського тоталітарного режиму і помолимося за упокій їхніх душ.

Wolontariusze uporządkowali cmentarz w Kisielinie

Волонтери впорядкували кладовище в Кисилині

Członkowie Stowarzyszenia «Wołyń – Pamiętamy» w Kazimierzu Dolnym i Centrum Kulturalno-Edukacyjnego imienia Tomasza Oskara Sosnowskiego w Równem uporządkowali cmentarz katolicki (lata 1872–1943) w Kisielinie w łokaczyńskim rejonie obwodu wołyńskiego.

Члени громадської організації «Волинь – пам'ятаємо» з Казімежа Дольного та Культурно-просвітницького центру імені Томаша Оскара Сосновського з Рівного впорядкували католицький цвинтар (1872–1943 рр.) у Кисилині Локачинського району Волинської області.

Grupa polskich i ukraińskich nauczycieli, studentów, naukowców i przedsiębiorców 24 marca 2016r. uporządkowała zarośli sporą część cmentarza. Podczas akcji oczyszczono około dziesięciu grobów, w których pochowani zostali mieszkańcy Kisielina, m.in.: Jan Maciej Wiśniewski, Antonina Hulewicz, Emil i Wiktoryna Olizarowie i ich córka Aniela czy Wiktor Kleczkowski.

Українсько-польська ініціатива мала також інше завдання. W pobliżu ruin kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP, zbudowanego w 1720 r., prezesi organizacji Henryk Kozak i Jarosław Kowalczyk podpisali umowę o współpracy. Tym dokumentem zadeklarowano organizację wspólnych projektów w dziedzinie sztuki, kultury, sportu, nauki i działalności badawczej. Organizacje «Wołyń – Pamiętamy» i Centrum Kulturalno-Edukacyjne imienia Tomasza Oskara Sosnowskiego zobowiązały się do wspierania i promowania języka i kultury polskiej na terenie Wołynia, upamiętnienia ofiar Rzezi Wołyńskiej i żołnierzy Wojska Polskiego, którzy zginęli w wojnie polsko-bolszewickiej w 1920 r. i w dwóch wojnach światowych. Po podpisaniu umowy uczczono pamięć ponad 80 Polaków, którzy zginęli w Kisielinie w 1943 r. w czasie konfliktu ukraińsko-polskiego.

Prezesi organizacji omówili plan wspólnych działań w 2016 r., który m.in. przewiduje to, że w lipcu tego roku odbędzie się spotkanie przedstawicieli obu organizacji w miejscowości Tajkury (rejon rówieński w obwodzie rówieńskim).

Tetiana SAMSONIUK

Спільними зусиллями польських та українських активістів, учителів, студентів, приватних підприємців, науковців, 24 березня 2016 р. було звільнено від чагарників значну частину кладовища. Під час акції розчищено також близько десятка надгробків, зокрема кисилинців Яна Мацея Вишневського, Антоніни Гулевич, Еміля і Вікторини Олізарів та їхньої доньки Анелі, Віктора Клецьковського та інших.

Українсько-польська ініціатива мала й інші завдання. Біля руїн костелу Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії, побудованого в 1720 р., очільники організацій Генрик Козак та Ярослав Ковальчук підписали угоду про співпрацю. Документ задекларував наміри організацій реалізовувати спільні проекти в науковій та дослідницькій діяльності, сфері мистецтва, культури, спорту. «Волинь – пам'ятаємо» та КПЦ імені Томаша Оскара Сосновського взяли на себе зобов'язання підтримувати й популяризувати польську мову та культуру на теренах історичної Волині, вшановувати пам'ять жертв Волинської трагедії та вояків Війська Польського, які загинули в польсько-більшовицькій війні 1920 р. та двох світових війнах. Після підписання договору учасники акції вшанували пам'ять 80-ти поляків, які загинули в Кисилині у 1943 р. під час українсько-польського конфлікту.

Керівники організацій обговорили також план спільних заходів на 2016 р. Він, зокрема, передбачає зустріч представників обох організацій у липні цього року в селі Тайкури Рівненського району Рівненської області.

Тетяна САМСОНЮК

«Siostry Telniuk»: «Cały Szewczenko jest o miłości...» «Сестри Тельнюк»: «Весь Шевченко – про любов...»

Już po raz trzeci Łuck odwiedziły «Siostry Telniuk». Tym razem 2 kwietnia w ramach ogólnoukraińskiej trasy prezentowały swój nowy projekt muzyczny «Nasz Szewczenko».

Уже втретє до Луцька завітали «Сестри Тельнюк». Цього разу, 2 квітня, у рамках всеукраїнського туру вони представили свій новий музичний проект «Наш Шевченко».

Program «Nasz Szewczenko» składa się z 13 kompozycji interpretujących poezję Kobziera, muzykę do których napisali Łesia Telniuk (12 piosenek) i Walentyn Sylwestrow. Łesia i Halia Telniuk prezentowały program muzyczny w Łucku w asyście orkiestry Narodowego Akademickiego Ukraińskiego Teatru Dramatycznego imienia Marii Żankowieckiej (dyrygent – zasłużony artysta Ukrainy Bohdan Moczurad).

Śpiewaczki powiedziały, że twórczość Szewczenki zawsze była dla nich bliska, ale w tym szczególnym dla Ukrainy momencie «nasz Szewczenko znowu nas wszystkich łączy». «Muzyka zawsze niesie się ponad przestrzenią i czasem. Właśnie piosenka, którą tworzymy, trzyma nas na ziemi... Jesteśmy urodzeni po to, by widzieć piękno, mimo tych wszystkich negatywnych obrazków, które nam pokazują m.in. w telewizji. Powinniśmy widzieć piękno tak, jak go widział Szewczenko, i tworzyć go» – zaznaczają «Siostry Telniuk».

Koncert rozpoczął się kompozycją «Raduj się, dżdżu spragniona niwo!» – ody o wiośnie i przebudzeniu odbywającym się obecnie nie tylko w świecie natury, ale też «w naszym życiu, w naszych sercach i w naszych duszach». Najbardziej zapamiętana przez widzów została jedna z centralnych kompozycji programu – «Do martwych, żywych i nienarodzonych...»; muzykę do tego wiersza siostry napisały w 2014 r., 10 dni przed tym, kiedy na Majdanie w Kijowie po raz pierwszy przełamała się krew uczestników protestu. Z kolei piosenkę «Mnie jednakowo» z cyklu «W kazamacie» wykonawczynie poświęciły Nadii Sawczenko. Zwracają naszą uwagę również kompozycje «Choć razem wzrosli» o «miłości wiecznej osobliwej» i «Tuż przy domu od południa», którą Szewczenko dedykował polskiemu poecie Edwardowi Żeligowskiemu. Zdaniem «Sióstr Telniuk» ta ostatnia kompozycja, to «matryca naszego życia. Właśnie tak powinni żyć wszyscy ludzie: w takim szczęściu, które opisał Szewczenko».

Na nowo zabrzmiały także takie dzieła Kobziera jak: «Płynie woda», «Postawię chatę», «Za nic nie żę się z bogatą», «Maria», «Psalmy Dawidowe», «Hej, dąbrowo...», «Wiśniowy sadek...», «I dzisiaj śni się». «To wszystko o miłości. Cały Szewczenko jest o miłości, o miłości do nas, do wówczas jeszcze nie narodzonych jego potomków», – zwraca uwagę Halia Telniuk.

Oprócz programu poświęconego Szewczence, wykonano także autorskie interpretacje piosenek «Pójdę w dalekie góry» (Wołodimir Iwasjuk), «Cisza wokół» («Trio Marenycz»), a także kompozycje «Wracaj żywy» i «Linijka z życiorysu» (do słów Iryny Ciłyk i Oksany Zabużko).

Koncert został zorganizowany przez Zjednoczenie Artystyczne «stendaL» i Wołyńską Drukarnię Obwodową. Miał on charakter dobroczynny: 20 % wartości każdego sprzedanego biletu przekazywano organizacji pozarządowej «Insulina» na zakup niezbędnych preparatów medycznych dla dzieci chorych na cukrzycę.

Olga SZERZEN

Програма «Наш Шевченко» складається з 13 композицій-інтерпретацій поезії великого Кобзаря, музику до якої написали Леся Тельнюк (12 пісень) та Валентин Сильвестров. Презентували музичну програму Леся та Галя Тельнюк у Луцьку не самі, а в супроводі оркестру Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької (диригент – заслужений артист України Богдан Мочурад).

Виконавиці розповіли, що творчість Шевченка завжди була їм близька, а зараз у цей особливий для України період «наш Шевченко знову об'єднує всіх нас». «Музыка завжди звучить крізь простір і час, вона долинає через кілометри. Саме пісня, яку творимо, тримає нас на землі... Ми всі народжені для того, щоб

бачити прекрасне, попри всі ті негативні картинки, які нам демонструють, зокрема на телебаченні. Ми повинні бачити прекрасне так, як бачив його Шевченко, і творити його», – зазначають «Сестри Тельнюк».

Розпочався концерт із композиції «Радуйся, ниво непопалитая!» – прекрасної оди весні, пробудженню, яке зараз настає не тільки в природі, але й «у нашому житті, наших серцях і наших душах». Особливо запам'яталася присутнім одна з центральних композицій програми – «I мертвим, i живим...»; цей вірш сестри поклали на музику у 2014 р., за 10 днів до того, як пролилася кров мирних демонстрантів на Майдані, коли, як вказав Шевченко, «недолюдки, діти юродиві» проливали цю кров. У свою чергу пісню «Мені однаково» з циклу «В казематі» виконавиці присвятили Надії Савченко. Привертають увагу й композиції «Росли укупочці» про «любов безвічну, сугубу» та «Посаджу коло хатини», яку Шевченко написав польському поетові Едварду Желіговському. Остання, на думку «Сестер Тельнюк», – це «матриця нашого життя. Саме так повинні жити всі люди – у такому щасті, яке описав Шевченко».

Також по-новому звучали такі твори Кобзаря, як «Тече вода», «Поставлю хату», «Не женися на багатій», «Марія», «Псалми Давидові», «Ой, діброво...», «Садок вишневий...», «I досі сниться». «Це все про любов. Весь Шевченко – про любов, про любов до нас, до тоді ще ненароджених його нащадків», – звертає увагу Галя Тельнюк.

Як бонус до загальної програми прозвучали також сестринські інтерпретації пісень «Я піду в далекі гори» (Володимир Івасюк), «Тиша навкруги» («Тріо Маренич»), а також композиції «Ти повертайся живим» та «Рядок із автобіографії» (на слова Ірини Цілик й Оксани Забужко відповідно).

Концерт, який організували мистецьке об'єднання «стендаL» та Волинська обласна друкарня, мав благодійний характер: 20 % коштів із кожного проданого квитка передали громадській організації «Інсулін» на закупівлю необхідних медичних препаратів для дітей-діабетиків.

Ольга ШЕРШЕН

Wycieczka do Lwowa

Члоники недавно закладеного Centrum Kulturalno-Edukacyjnego imienia Tomasza Oskara Sosnowskiego i przyjaciele organizacji odwiedzili Lwów.

Zorganizowany przez prezesa Centrum Jarosława Kowalczyka wyjazd przewidywał aktywny program. 2 kwietnia uczestnicy wycieczki zwiedzili «Wysoki Zamek» – najwyższe wzgórze miasta o wysokości 413 m nad poziomem morza. Udali się też do Kościoła Dominikańskiego, jednego z najciekawszych zabytków architektury późnego baroku XVIII wieku, do Katedry Łacińskiej – głównej świątyni miejscowej społeczności rzymsko-katolickiej, Katedry Ormiańskiej, która jest jednym z najstarszych zabytków miasta (została wzniesiona w 1363 r.). Odbyła się wycieczka poglądowa Rynkiem, ukształtowanym w Środkowowieczu przez króla Kazimierza Wielkiego, aleją Swobody etc. O część merytoryczną wyjazdu zadbała świetna przewodniczka Walen-

tyna Daniliczewa, starszy pracownik naukowy Rówieńskiego Obwodowego Muzeum Krajowego.

Punktem kulminacyjnym wycieczki były odwiedziny Cmentarza Orląt Lwowskich na Łyczakowie. Znalazło tu spoczynek 2859 żołnierzy, większość z nich zginęła w czasie wojny polsko-ukraińskiej w latach 1918–1919.

W czasie wolnym była możliwość, aby wstąpić do Lwowskiej Manufaktury Czekolady, spróbować tradycyjnej lwowskiej wiśniówki, prawdziwego lwowskiego strudla i, oczywiście, pysznej lwowskiej kawy.

Tetiana SAMSONIUK

Екскурсія Львовом

Члени новоствореного Культурно-просвітницького центру імені Томаша Оскара Сосновського та друзі організації відвідали Львів.

Організована головою центру Ярославом Ковальчуком поїздка передбачала насичену програму. 2 квітня екскурсанти побували на Високому замку – найвищому пагорбі міста, висотою 413 м над рівнем моря. Відвідали також Домініканський костел, один із кращих європейських зразків архітектури пізнього бароко XVIII ст., Латинський кафедральний собор – головний храм римо-католицької місцевої громади, Вірменський собор, одну з найстаріших історичних пам'яток міста, побудовану в 1363 р. Відбулася оглядова екскурсія площею Ринок, сформовану в Середньовіччі польським королем Казимиром Великим, проспектом Свободи тощо. Інформаційне наповнення подорожі забезпечила прекрасний

екскурсовод Валентина Данілічева, старший науковий співробітник Рівненського обласного краєзнавчого музею.

Родзинкою екскурсії стали відвідини польського військового цвинтаря 1918–1920 рр. на Личаківському некрополі. Там поховано 2859 воїнів, більшість із яких загинули під час українсько-польської війни 1918–1919 рр.

У вільний час рівняни мали можливість побувати у Львівській майстерні шоколаду, продегустувати традиційну львівську вишневку настоянку, справжній львівський штрудель та, звичайно, запашну львівську каву.

Тетяна САМСОНІУК

Громадській організації «Чорний тюльпан», яка займається пошуком загиблих військових, із бюджету Луцька виділили 37 тис. грн на придбання пального для автомобілів.

Organizacji pozarządowej «Czarny tulipan», która prowadzi poszukiwania zaginionych żołnierzy, z budżetu Łucka wydzielono 37 tys. hrywien na zakup paliwa dla samochodów.

У Горохові встановлено 4 камери відеоспостереження. На їх придбання та встановлення міська рада виділила майже 100 тис. грн.

W Horochowie zainstalowano 4 kamery monitoringu. Na ich zakup i instalację Rada Miasta wydała prawie 100 tys. hrywien.

Близько 50 населених пунктів Ратнівського, Камінь-Каширського, Шацького та Любешівського районів Волинської області не покрито українським і регіональним теле- та радіомовленням, проте там наявний доступ до білоруського мовника.

Около 50 miejscowości w ratnowskim, kamień-kaszyskim, szackim i lubieszowskim rejonach obwodu wołyńskiego znajduje się poza zasięgiem ukraińskiej i regionalnej telewizji i radia, jest tu jednak dostęp do mediów białoruskich.

9 квітня в Луцьку відбудеться Міжнародний турнір із міні-футболу. У ньому візьмуть участь команди журналістів із Вільнюса, Мінська, Луцька, волонтерів благодійного фонду «Волинь – 2014» та працівників міської ради.

9 kwietnia w Łucku odbędzie się Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Halowej. Wezmą w nim udział drużyny dziennikarzy z Wilna, Mińska, Łucka, wolontariuszy Fundacji Charytatywnej «Wołyń – 2014» oraz pracowników Rady Miasta.

Верховна Рада України виділила 100 млн грн на добудову шахти № 10 «Нововолинська».

Rada Najwyższa Ukrainy przeznaczyła 100 mln hrywien na zakończenie budowy kopalni Nr 10 «Nowowołyńska».

На військовому аеродромі в Луцьку вперше за 26 років ремонтують злітну смугу.

Na lotnisku wojskowym w Łucku po raz pierwszy od 26 lat remontowany jest pas startowy.

II Ogólnopolski Konkurs Literacki I Międzynarodowy Konkurs Literacko-Plastyczny «Lubelszczyzna w legendach»

Organizatorzy konkursu: Mariola Wesołowska-Lecka – nauczycielka języka polskiego i informatyki w Szkole Podstawowej nr 3 w Lublinie, Barbara Wojtaś – nauczycielka języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 3 w Lublinie, doradca metodyczny Miasta Lublin.

Cele konkursu: Poszerzenie wiedzy na temat historii i kultury Lubelszczyzny, pielęgnowanie tradycji regionalnych, promocja Lubelszczyzny wśród uczniów mieszkających poza granicami Polski, kształcenie umiejętności poszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, pobudzanie wrażliwości na piękno języka polskiego, literatury i kultury polskiej, kształtowanie systemu wartości młodego człowieka, rozwijanie uzdolnień literackich, odkrywanie i inspirowanie młodych talentów.

Warunki uczestnictwa w konkursie międzynarodowym przeznaczonym dla uczniów mieszkających poza granicami Polski:

- Konkurs odbywa się w dwóch kategoriach:
 - plastycznej – dzieci w wieku 7–9 lat
 - Tematem konkursu jest samodzielne stworzenie pracy plastycznej związanej z zabytkiem znajdującym się w dowolnej miejscowości położonej na Lubelszczyźnie.
 - Prace powinny być wykonane w formacie A3 – technika dowolna (bez użycia plasteliny i materiałów sypkich).
 - literackiej – dzieci w wieku 9–13 lat
 - Tematem konkursu jest samodzielne stworzenie legendy związanej z zabytkiem znajdującym się w dowolnej miejscowości położonej na Lubelszczyźnie.
 - Do przesłanych 2 egzemplarzy wydruku komputerowego należy dołączyć również podpisaną płytę CD lub DVD z pracą zapisaną w programie Microsoft Office Word w celu przygotowania ewentualnej publikacji. Na jednej płycie można umieścić prace wszystkich uczniów z danej szkoły.
 - Prace powinny być napisane czcionką Times New Roman, rozmiar 12, odstęp między wierszami – 1,5, margines dolny, górny oraz boczny – 2,5 cm
- Każda nadesłana na konkurs praca powinna być opisana: imię i nazwisko, data urodzenia, dokładny adres szkoły (telefon, e-mail) oraz imię i nazwisko opiekuna. W kopercie należy umieścić także podpisane oświadczenie*.
- Nadesłane prace nie mogą być wcześniej publikowane ani nagradzane w innych konkursach.
- Przystąpienie do konkursu jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na przetwarzanie danych osobowych uczestnika.
- Prace, które nie będą spełniały wyżej wymienionych wymogów, będą odrzucone.
- Koszty przygotowania i dostarczenia prac ponosi uczestnik konkursu.
- Organizatorzy nie zwracają nadesłanych tekstów.

Terminy:

- Prace należy przesłać **do 25 kwietnia 2016 r.** (decyduje data stempla pocztowego) na adres:
Szkola Podstawowa nr 3
ul. Balladyny 22
20-601 Lublin
z dopiskiem: Konkurs Literacki «Lubelszczyzna w legendach».
- Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do 15 maja 2016 roku.
- Uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu nastąpi podczas uroczystości

Święta Szkoły. O dokładnym terminie organizatorzy poinformują laureatów pisemnie lub telefonicznie. Wyniki konkursu zostaną opublikowane na stronie internetowej szkoły pod adresem www.sp3.lublin.pl

4. Organizatorzy konkursu nie pokrywają kosztów przyjazdu na uroczystość wręczenia nagród.

Nagrody:

- Powołane przez organizatorów jury dokona oceny nadesłanych prac oraz zdecyduje o podziale nagród.
- Organizatorzy przewidują nagrody rzeczowe dla laureatów I, II i III miejsca oraz wyróżnienia.
- Podziękowania dla nauczycieli przygotowujących laureatów.
- Decyzja jury jest ostateczna.

Kryteria oceny prac:

- prace literackie:
 - zgodność z tematem konkursu,
 - elementy wiedzy o tradycji i kulturze Lubelszczyzny,
 - cechy gatunkowe legendy,
 - oryginalność kompozycji i narracji,
 - bogactwo języka,
 - poprawność stylistyczna, gramatyczna, ortograficzna i interpunkcyjna,
 - estetyka pracy,
- prace plastyczne:
 - zgodność z tematem konkursu,
 - elementy wiedzy o tradycji i kulturze Lubelszczyzny,
 - kompozycja,
 - oryginalność,
 - estetyka pracy.

Ustalenia końcowe:

- Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do publikacji nagrodzonych prac.
- W sprawach organizacyjnych należy kontaktować się z sekretariatem Szkoły Podstawowej nr 3 w Lublinie, tel. 81 525 25 26.

*OŚWIADCZENIE

Oświadczam, iż przekazane prace konkursowe nie były wcześniej nagradzane i publikowane oraz nie naruszają majątkowych i osobistych praw autorskich osób trzecich.

podpis rodzica lub prawnego opiekuna

miejscowość, data

Konkurs Sienkiewiczowski w Zdołbunowie

Конкурс знань про Сенкевича в Здолбунові

W bieżącym r. obchodzimy 170 rocznicę urodzin i setną rocznicę śmierci Henryka Sienkiewicza. Z tej okazji dnia 19 marca 2016 r. w Centralnej Bibliotece Rejonowej w Zdołbunowie odbył się konkurs wiedzy o życiu i twórczości tego wybitnego polskiego pisarza.

Konkurs został zorganizowany przez Towarzystwo Kultury Polskiej Ziemi Zdołbunowskiej przy współpracy Centralnej Biblioteki Rejonowej. Wzięli w nim udział uczniowie Szkoły Sobotnio-Niedzielnej Języka Polskiego, działającej przy TKP, których przygotowała Barbara Włodarczyk, nauczycielka języka polskiego (ORPEG).

Jeszcze przed rozpoczęciem zmagania konkursowych najmłodszych uczniów Szkoły Sobotnio-Niedzielnej (dzieci w wieku 7–10 lat) przeczytali wraz z babkami i mamami «Bajkę» Henryka Sienkiewicza. Następnie Liza Pawłus naszkicowała sytuację polityczną i społeczną, w której żył i tworzył pisarz.

Konkurs podzielony został na trzy etapy: w pierwszym etapie uczniowie pisali test wiedzy o życiu i twórczości Sienkiewicza, w drugim – prezentowali jego biografię, w trzecim – czytali fragmenty noweli i powieści. W konkursie wzięło udział dwunastu uczniów, podzielonych na cztery grupy. Pierwsze miejsce zajęła grupa «niebieska» w składzie: Alina Michalewicz (prezentacja w języku polskim), Julia Sulżyk (prezentacja w języku ukraińskim) i Diana Matwijczuk (czytanie). Wszystkie grupy były doskonale przygotowane i różnica w punktacji była minimalna.

Jury, w skład którego weszli: konsul RP w Łucku Krzysztof Sawicki; proboszcz parafii pod wezwaniem Św. Apostołów Piotra i Pawła, ks. Andrzej Ścisłowicz i nauczycielka języka ukraińskiego Tatiana Michalewicz, miało dużo pracy, ponieważ kryteria ocen zostały opracowane bardzo szczegółowo.

Przed ogłoszeniem werdyktu dorośli udowodnili młodzieży, że nie tylko od niej wymagają, ale sami po polsku czytać potrafią i odbyło się

wspólne czytanie fragmentu «Quo vadis», w którym udział wzięli: Krzysztof Sawicki, ks. Andrzej Ścisłowicz, ks. Ziemowit Koperski, Zofia Michalewicz (prezes TKP w Zdołbunowie), Halina Remiszewska i Barbara Włodarczyk.

Nagrody zostały sfinansowane przez Fundację Wolność i Demokracja.

Barbara WŁODARCZYK, ORPEG

У 2016 р. минає 170 років від дня народження та 100 років від дня смерті Генрика Сенкевича. З цієї нагоди 19 березня у Здолбунівській центральній районній бібліотеці відбувся конкурс знань про життя та творчість польського письменника.

ми та мамами твір Генрика Сенкевича «Казка». Потім Ліза Павлусь коротко описала політичну й соціальну ситуацію, в якій жив і творив письменник.

Konkurs було поділено на три етапи: на першому – учні писали тест, присвячений життю і творчості Сенкевича, на другому – учасники представляли його біографію, на третьому – читали уривки з новел та романів автора. У конкурсі взяли участь дванадцять учнів, розділених на чотири групи. Перше місце посіла «блакитна» команда: Аліна Михалевич (презентація польською мовою), Юлія Сульжик (презентація українською) і Діана Матвійчук (читання). Усі групи чудово підготувалися, тому різниця між результатами була мінімальною.

До складу журі увійшли консул Генерального консульства РП у Луцьку Кшиштоф Савицький, настоятель парафії Святих Апостолів Петра і Павла отець Анджей Сціслович і вчителька української мови Тетяна Михалевич. Члени журі мали багато роботи, оскільки критерії оцінки було розроблено дуже детально.

Перед оголошенням результатів дорослі продемонстрували молоді свої знання польської мови. Кшиштоф Савицький, отець Анджей Сціслович, отець Земовит Коперський, Софія Михалевич (голова Товариства польської культури Здолбунівщини), Галина Ремішевська та Барбара Влодарчик разом зачитали фрагмент із роману «Quo vadis» Генрика Сенкевича.

Нагороди профінансував фонд «Свобода і демократія».

Барбара ВЛОДАРЧИК, ORPEG

Sienkiewicz dla dzieci

Сенкевич для дітей

14 marca 2016 r. w Szkole sobotnio-niedzielnej, działającej przy Towarzystwie Kultury Polskiej im. Władysława Reymonta na Rówieńszczyźnie, odbył się wieczorek literacki poświęcony Henrykowi Sienkiewiczowi, który adresowany był do dzieci.

Na wcześniejszych lekcjach języka polskiego dwie grupy najmłodszych uczniów Szkoły oglądały film «W pustyni i w puszczy», zrealizowany na podstawie powieści Henryka Sienkiewicza pod tym samym tytułem, w polskiej wersji językowej.

Potem dzieci z grupy początkującej malowały zapamiętane obrazy filmowe, a dzieci z grupy zaawansowanej uczyły się czytać fragmenty powieści.

Wieczorek otworzył prezes Towarzystwa Kultury Polskiej im. Władysława Reymonta na Rówieńszczyźnie, Władysław Bagiński, który w krótkich słowach nakreślił dzieciom sylwetkę pisarza. Dzieci mogły również obejrzeć inne książki Sienkiewicza na wystawce pięknie zaaranżowanej przez panią Nelę Bagińską.

Następnie dzieci z grupy początkującej prezentowały swoje prace plastyczne i krótko opowiadały o tym, co namalowały, a dzieci z grupy zaawansowanej wzięły udział w konkursie czytania fragmentów powieści «W pustyni i w puszczy».

W konkursie czytania pierwsze miejsce zajęła Alina Derewiańczuk, drugie – Zofia Buklarewicz, trzecie – Dasza Żdankina. Dzieci zostały nagrodzone drobnymi podarunkami.

Barbara Włodarczyk, ORPEG

14 березня 2016 р. у суботньо-недільній школі, що діє при Товаристві польської культури імені Владислава Реймонта на Рівненщині, відбувся літературний вечір, присвячений Генрику Сенкевичу. Його головними учасниками були діти.

Ще раніше на уроках польської мови дві групи наймолодших учнів школи переглянули польською мовою фільм «W pustyni i w puszczy», знятий за мотивами однойменного роману Генрика Сенкевича.

Потім діти з початкової групи малували образи з фільму, які вони запам'ятали, а діти з групи із вищим рівнем знання польської вчилися читати фрагменти твору.

Вечір відкрив голова Товариства польської культури імені Владислава Реймонта на Рівненщині Владислав Багінський, який представив дітям біографію Генрика Сенкевича. Також учні мали нагоду переглянути інші книги письменника на виставці, оформленій Нелею Багінською.

Пізніше діти з початкової групи показали свої художні роботи і коротко розповіли про те, що намалували, а учні із групи вищого рівня взяли участь у конкурсній читанні уривків із роману «W pustyni i w puszczy».

У конкурсній читанні перше місце здобула Аліна Дерев'янчук, друге – Софія Букляревич, третє – Дарина Жданкіна. Дітей нагородили невеликими подарунками.

Барбара ВЛОДАРЧИК, ORPEG

Генеральне консульство РП у Луцьку, фундація «Відкритий терен» запрошують на цикл промо-зустрічей проекту «Примирення через важку пам'ять»

ПОЄДНАННЯ ЧЕРЕЗ ВАЖКУ ПАМ'ЯТЬ

Суспільна ініціатива, скерована на зміцнення польсько-українського порозуміння та міжнародної співпраці, зосереджена навколо делікатного питання важкої пам'яті. Організатори ініціативи, розпочатої у 2012 р., переконані в її існуванні навіть після розмови з останнім свідком давніх історичних подій. Одне з першочергових завдань проекту – поширення новітньої історії з її добрими прикладами несіння допомоги одне одному, незважаючи на війну, вигнання, переслідування і руйнування. До 2015 р. молоді поляки та українці зібрали 236 усних історій із обох сторін кордону. Ініціатива має на меті знищення національних стереотипів, розвиток діалогу між польським та українським суспільством, позбавленим кліше та мови ненависті. Поставлені перед проектом завдання реалізують польсько-українські волонтери у співпраці з експертами численних організацій. Проект також присвячений збереженню нематеріальної спадщини, тобто досі невідомих випадків порятунку та допомоги українців і поляків в період етнічних чисток на Волині та у Східній Галичині в 1943–1945 рр., операції «Вісла» в 1947 р., акцій помсти.

Проект відбувається на основі циклів зустрічей та записів свідків подій. Наступний крок – це творча обробка та поширення зібраних розповідей у різний спосіб (Інтернет, видання, зустрічі, обговорення, виставки). Діяльність, спрямована на розвиток міжкультурної освіти, можлива завдяки міждисциплінарному підходу, освітнім виїздам, консультаціям і майстер-класам. Масштаби проекту постійно розширюються серед країн та партнерів, що у свою

чергу лише сприяє підтримці діалогу щодо толерантності до іншого/чужого.

У рамках попередніх етапів проекту відбулися 4 експедиції, наймасштабніші з яких були на Волині та у Східній Галичині. Результати зібраних матеріалів: друковані видання, виставки, два документальні фільми та репортаж. На сьогодні основні організаційні події проекту (поширення інформації про нього, вернісажі, дискусії) відбулися більше, ніж у 20 містах Польщі й України.

Період реалізації проекту: у процесі реалізації з березня 2012 р.

Місце реалізації: Польща, Україна (Волинь, Східна Галичина).

Партнери: товариство «Панорама культур» (співорганізатор 2012–2014 рр.), Міністерство закордонних справ Республіки Польща, Музей історії Польщі (Польща), Генеральне консульство Республіки Польща в Луцьку (Україна), Інститут національної пам'яті (Польща), Інститут соціології Національної академії наук у Львові (Україна), Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна), творче об'єднання, театр «Альтер» (Україна), осередок «Брама Гродзька – Театр NN» (Польща), Міська публічна бібліотека у місті Влодаві (Польща) та інші.

ГРУПА «МОВА ЖИВА» – громадська організація, яка діє з 2012 р., із центром у Мській публічній бібліотеці у Влодаві (Польща), має представників у різних містах Польщі та України. Діяльність групи спрямована на промуван-

ня суспільного діалогу та активності на основі методу усної історії, а також шляхом проведення культурних, наукових та освітніх заходів. Група – організатор таких проектів, як «Поєднання через важку пам'ять», «Літаючий університет усної історії», «Регіональний осередок усної історії». Організація також проводить наукові конференції, майстер-класи, виставки та інші заходи локального та транскордонного характеру.

«ВІДКРИТИЙ ТЕРЕН» – це фундація з центром у Любліні, яка діє з 2014 р. Діяльність організації суспільно корисна, пов'язана з пошуком та створенням місць для мистецьких та суспільних заходів, зокрема заходів міського значення. Проекти: «Мешканці. Майстерня міфів», «Любліняни надихають люблінян».

www.facebook.com/pages/Pojednanie-przez-trudna-pamiec-Wolyn-1943-projekt/149062128561132

www.pojednanie.pk.org.pl

Проект фінансується в рамках програми «Патріотизм завтрашнього дня – 2014», яку реалізовує Музей історії Польщі у Варшаві. Його засновано у 2012 р. на кошти, передбачені програмою «Патріотизм завтрашнього дня – 2012», та Міністерства закордонних справ РП у рамках програм «Співпраці в сфері громадської дипломатії 2012» і «Підтримка демократії».

Контактні дані:

Фундація «Відкритий терен»
вул. Б. Хроброго 1/25, 20-611 Люблін
+48 663 990 954
aleksandra.zinczuk@gmail.com
terenotwarty.wodrpess.com

Група «Мова жива»
МПБ, вул. Пшеходна 13, 22-200 Влодава
+48 82 57 21 492
mowazywa@gmail.com
facebook.com/mowazywa

krzysztof.sawicki@msz.gov.pl
tel. +380504382046

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧЕЙ

з організаторами проекту:

Луцьк, 14.04.2016

17.00 год.
Галерея мистецтв
Волинської організації Національної спілки художників України,
вул. Лесі Українки, 24а

Тернопіль, 15.04.2016

17.00 год.
BunkerMuz,
пр. Шевченка, 1

Рівне, 16.04.2016

12.00 год.
Рівненська державна обласна бібліотека,
пл. Короленка, 6

Czy znasz Polskę?

Що ти знаєш про Польщу?

W dniach 18–20 marca bieżącego roku uczniowie Szkoły Polskiej w Kowlu po raz pierwszy uczestniczyli w Konkursie Wiedzy o Kulturze i Języku Polskim «Znasz-li ten kraj?». Była to jego ósma edycja.

W piątek wszyscy uczestnicy zostali odebrani sprzed dworca we Lwowie dwoma autokarami i przewiezieni do Brzuchowic. Tam każdy dostał identyfikatory oraz koszulki z logo konkursu. Wieczorem była kolacja i czas na powtarzanie przed sobotnim testem pisemnym i rozmową z komisją.

Rano w sobotę uczestnicy w trzech grupach wiekowych pisali najpierw test, a potem odpowiadali przed trzema komisjami i przedstawiali swoje prezentacje. Test składał się ze słuchania ze zrozumieniem, testu gramatycznego, wypowiedzi pisemnej, testu kulturowego obejmującego zagadnienia z kultury, tradycji i geografii Polski. Część ustna to prezentacja swojego tematu i rozmowa z komisją.

Każdy uczestnik brał także udział w zajęciach dodatkowych: robieniu kolorowych palm i stroików wielkanocnych, malowaniu butelek.

W niedzielę rano Konsul Generalny RP we Lwowie Wiesław Mazur wręczył nagrody laureatom ósmej edycji konkursu «Znasz-li ten kraj?». Zwycięzcy otrzymali laptopy, smartfony, książki, puzzle i gry edukacyjne. Wszyscy uczestnicy, wolontariusze, jurorzy i opiekunowie otrzymali książki, koszulki pamiątkowe i polskie słodycze.

W konkursie wzięło udział 86 uczestników – najwięcej w historii tych zawodów. Uczą się oni języka polskiego w 16 różnych szkołach sobotnio-niedzielnych oraz innych punktach nauczania języka polskiego na terenie Lwowskiego okręgu konsularnego oraz obwodu wołyńskiego i tarnopolskiego.

Uczniowie ze Szkoły Polskiej w Kowlu już obiecali sobie, że od kwietnia będą przygotowywać się do IX edycji. Bardzo im się spodobała organizacja tego wydarzenia, zajęcia dodatkowe, poznanie nowych kolegów i oczywiście nagrody.

Wiesław PISARSKI,
nauczyciel przysłany przez ORPEG
do pracy dydaktycznej w Kowlu

18–20 березня цього року учні польської школи в Ковелі вперше взяли участь у конкурсі знань із польської культури та мови «Znasz-li ten kraj?» Захід відбувся вже увосьме.

У суботу вранці учасники, розділені на три вікові групи, писали тест, відповідали на запитання комісії та представляли свої презентації. Тест складався з аудіювання, письмової розповіді, завдань із граматики та питань про культуру, традиції та географію Польщі.

Кожен учасник також брав участь у додаткових заняттях, на яких виготовляв кольорові «пальми» на Вербну неділю, великодні прикраси, розмальовував пляшки.

У неділю вранці Генеральний консул РП у Львові Веслав Мазур вручив нагороди лауреатам восьмого конкурсу «Znasz-li ten kraj?». Переможці отримали ноутбуки, смартфони, книги, пазли та навчальні ігри. Усі учасники, волонтери, члени журі та опікуни одержали книги, футболки та польські солодощі.

У конкурсі взяли участь 86 учасників – найбільше в історії змагань. Вони вивчають польську мову в 16 різних суботньо-недільних школах та інших установах на території Львівського консульського округу, Волинської та Тернопільської областей, де викладають польську мову.

Учні з польської школи у Ковелі пообіцяли, що у квітні почнуть готуватися до дев'ятого конкурсу. Їм дуже сподобалася організація цієї події, додаткові заняття, знайомства з однолітками та, звичайно, нагороди.

Веслав ПІСАРСЬКИЙ,
учитель польської мови,
скерований у Ковель організацією ORPEG

Ukraińska wiosna w Lublinie

Marzec obfitował w wydarzenia ukraińskie w Lublinie. Niezależnie od siebie odbyło się kilka przedsięwzięć, dotyczących wschodniego sąsiada Polski. Zainteresowanie Ukrainą jest nadal wysokie i to nie tylko ze strony mniejszości narodowej.

Lublin jest miastem, w którym mieszka spora populacja Ukraińców. Część z nich przyjeżdża tu na studia, inni do pracy, jeszcze kolejni wchodzą w związki małżeńskie z tutejszymi Polakami. Nic więc dziwnego, że raz na jakiś czas w Kozim Grodzie organizowane są przeróżne wydarzenia związane z Ukrainą. Inicjatywą w tym zakresie wykazują się zarówno instytucje kultury, jak i organizacje pozarządowe, w tym Towarzystwo Ukraińskie.

Marzec był wyjątkowy, bowiem w tym miesiącu odbyło się kilka znaczących spotkań na temat Ukrainy. 9 marca, w dniu urodzin Tarasa Szewczenki, miało miejsce czytanie poezji wieszczą. Wszyscy zebrani, głównie członkowie Towarzystwa Ukraińskiego, mogli posłuchać największych utworów poety, a także zmierzyć się z ich recytacją. Czytanie odbyło się na skwerze im. Tarasa Szewczenki w Lublinie, a zostało zrealizowane dzięki dotacji od Miasta Lublin oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Tego samego dnia, czyli 9 marca, Lublin odwiedził arcybiskup kijowsko-halicki Światosław Szewczuk, zwierzchnik Ukraińskiego Kościoła Grekokatolickiego. Odbył on kilka wizyt z urzędnikami, m.in. Wojewodą Lubelskim, wygłosił również wykład na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Arcybiskup nawoływał do ekumenizmu między chrześcijanami, opowiedział również o obecnej sytuacji grekokatolików. Światosław Szewczuk poruszył również temat budowy w Lublinie pomnika błogosławionego Emiliania Kowcza, ukraińskiego duchownego zwanego «proboszczem Majdanka».

W ramach festiwalu «Watch Docs. Prawa człowieka w filmie», odbyła się projekcja dokumentu pt. «Twarz Ukrainy – casting na Oksanę Baiul». Obraz, w reżyserii Kitty Green, opowiada historię tytułowej postaci oraz jej wpływ na społeczeństwo. Oksana Baiul (ur. w 1977 r.) jest lyżwiarką, pierwszą ukraińską medalistką olimpijską oraz symbolem odrodzonego państwa. Film pokazuje historię sprzed ponad dwudziestu lat, gdy Baiul

zdobywała tytuł mistrzyni świata. Ten sportowy sukces na długo zjednoczył Ukraińców i dał im wiarę we własny naród. Sukces z lat 90. został zestawiony z bieżącymi, tragicznymi wydarzeniami w kraju.

Niestety, wbrew zapowiedziom, nie odbył się pokaz filmu pt. «The Ukrainians» (polski tytuł «Ochotnicy Bożej Czoty»). Dokument, nagrodzony na międzynarodowym Gdańsk DocFilm Festiwal, opowiada o rekonstrukcji ukraińskiej armii. Przybyła publiczność musiała obejść się smakiem, co nie przeszkodziło w zebraniu funduszy, które zostaną przekazane na rzecz potrzebujących Ukraińców.

Tematyka ukraińska jest nadal obecna i ważna w polskiej kulturze i nauce. Szczególnie w takich miastach, jak Warszawa, Wrocław, Lublin czy Przemyśl, gdzie przebywa wielu Ukraińców. Dzięki obecności mniejszości ukraińskiej w Polsce, a także z powodu wydarzeń politycznych, Ukraina cieszy się zainteresowaniem coraz więcej osób, w tym naukowców, urzędników i pracodawców. To pomaga inaczej spojrzeć na sąsiada i zacieśnia relacje między państwami.

Agnieszka BAĐER

Українська весна в Любліні

У березні Люблін був багатим на українські події. Незалежно один від одного, відбулися кілька заходів, які стосуються східного сусіда Польщі. Зацікавлення Україною, як і раніше, високе, і не тільки з боку української національної меншини.

Хієпископ закликав до екуменізму між християнами та розповів про сучасне становище греко-католиків. Святослав Шевчук також порушив тему будівництва в Любліні пам'ятника блаженному Омеляну Ковчу, українському священнослужителю, якого називають «душпастирем Майданека».

У рамках фестивалю «Watch Docs. Права людини в кіно» показали документальний фільм під назвою «Обличчя України: Кастинг Оксани Баюл». Картина режисера Кітті Грін розповідає історію головної героїні, висвітлює її вплив на суспільство. Оксана Баюл (народилася в 1977 р.) – фігуристка, перша українська олімпійська призерка і символ відродженої держави. Фільм показує історію понад двадцятирічної давності, коли Баюл виборола звання чемпіонки світу. Цей спортивний успіх надовго об'єднав українців і додав їм віри у свій власний народ. Успіх 90-х років зиставили з теперішніми трагічними подіями в країні.

На жаль, у супереч попереднім повідомленням, не відбувся показ фільму «The Ukrainians» (українська назва – «Добровольці Божої чоти»). Картина, нагороджена на міжнародному фестивалі «Gdańsk DocFilm Festival», оповідає про відновлення української армії. Публіка, яка зібралася на показ, фільму не побачила, але долучилася до збору коштів, які передадуть нужденним українцям.

Українська тематика надалі присутня та важлива в польській культурі та науці. Особливо в таких містах, як Варшава, Wrocław, Люблін чи Перемишль, де перебуває багато українців. Завдяки присутності української меншини в Польщі, а також через політичні причини Україна викликає зацікавлення щораз більшої кількості людей, зокрема науковців, урядовців і роботодавців. Це допомагає по-іншому поглянути на Україну задля зміцнення відносин між нашими державами.

Агнешка БОНДЕР

Бędzie zbiórka pieniędzy dla Ukraińców

Збиратимуть кошти для населення України

W czasie mszy w Niedzielę Miłosierdzia Bożego papież Franciszek zapowiedział zbiórkę pieniędzy na pomoc dla ludności Ukrainy. Odbędzie się ona, ogłosił, w kościołach katolickich w całej Europie 24 kwietnia.

Zwracając się do wiernych przed modlitwą Regina coeli, papież powiedział: «Moje myśli biegają do wszystkich narodów pragnących pojednania i pokoju».

«Myszę szczególnie o dramacie tych, którzy cierpią z powodu konsekwencji przemocy na Ukrainie; tych, pozostających na terenach, wstrząsanych walkami, które spowodowały śmierć tysięcy ludzi i o tych – o ponad milionie – zmuszonych do opuszczenia tych ziem przez utrzymującą się poważną sytuację» – powiedział papież.

«Postanowiłem ogłosić pomoc humanitarną na ich rzecz. W tym celu odbędzie się specjalna zbiórka we wszystkich kościołach katolickich w Europie w niedzielę 24 kwietnia» – oświadczył Franciszek. Zachęcił wiernych do udziału w tej inicjatywie.

Wyraził pragnienie, by gest ten pomógł krzewieniu «bezwzględного pokoju i poszanowania prawa na tej tak bardzo doświadczonych ziemi».

Źródło: PAP

Звертаючись до вірян перед молитвою «Regina coeli», Папа сказав: «Мої думки линути до всіх народів, що прагнуть поєднання і миру».

«Я думаю, зокрема, про трагедію осіб, які страждають від насильства в Україні: про людей, які залишаються на території, де тривають бойові дії, що вже призвели до кількох тисяч смертей, а також про понад мільйон тих, котрі були змушені покинути домівки через наявну там зараз складну ситуацію», – зазначив Папа.

«Я вирішив оголосити гуманітарну підтримку на їхню користь. З цією метою пройде спеціальний збір в усіх католицьких костелах у Європі в неділю, 24 квітня», – заявив Франциск. Він заохотив вірян до участі в цій ініціативі.

Франциск висловив надію, що цей жест може посприяти настанню «невідворотного миру і дотримання права на цій настільки вистражданий землі».

Джерело: PAP

Informacje Lubelskie

■ Mały Einstein z Lublina – tak mówi się o 8-letnim Kamili Wrońskim, który objawia niezwykle talent w kierunku matematyki i informatyki. Pokój 8-latk bardziej przypomina pracownię naukowca, aniżeli kilkuletniego malca. Małym Einsteinem z Lublina zainteresowały się światowe media. Z rodzicami skontaktowali się już dziennikarze z Japonii i Agencji Reutera. Obecnie Kamil jest w stanie zaprojektować układ scalony od podstaw. Píše własne programy, niczego nie tworzy z gotowych elementów, nie wykorzystuje szablonów. O tym, że jest niezwykle utalentowanym dzieckiem, świadczy fakt, że mając pół roku, Kamil mówił pełnymi zdaniami. Naukowcy obdarzają Kamila wielką sympatią, podziwiają go i liczą, że w przyszłości będzie wielkim światowym uczonym.

■ W Polsce coraz bardziej popularne jest małe lotnictwo. Z danych Urzędu Lotnictwa Cywilnego wynika, że w Polsce w dniu 1 stycznia 2016 roku, w rejestrze cywilnych statków powietrznych było 1238 prywatnych samolotów, 195 śmigłowców i 846 szybowców. Coraz więcej jest lotnisk, które przyjmują prywatne statki powietrzne. Przybywa również szkół lotniczych i coraz więcej osób otrzymuje licencję pilota. Jedni latają dla przyjemności, inni dla szybkiego przemieszczania się.

■ Przed Światowymi Dniami Młodzieży Biała Podlaska zawarła porozumienie z 12 gminami, by realizować wspólnie hasło «Między Wschodem a Zachodem – Międzynarodowe Spotkanie Młodzieży». Przewiduje ono organizację koncertu w mieście oraz licznych przedsięwzięć w gminach. Do Białej Podlaskiej w dniach 20–25 lipca ma trafić 750 pielgrzymów z Francji, Białorusi, Słowacji, Portugalii i Rosji. Później udadzą się już do Krakowa, gdzie odbędą się centralne dni spotkań młodzieży z Ojcem Świętym.

■ Dobięła końca rekrutacja do programu stypendialnego «Marzenie o Nauce». Program jest realizowany przez Edukacyjną Fundację im. prof. Romana Czerneckiego oraz skierowany do niezamożnej młodzieży ze wsi i mniejszych miast. W ciągu pięciu lat z pomocy fundacji skorzystało ponad 400 młodych ludzi z całej Polski. Swoim stypendystom fundacja opłaca zakwaterowanie w bursie szkolnej, wyżywienie, ubezpieczenie, podręczniki i inne pomoce naukowe, opiekę pedagoga i psychologa, kursy języków obcych, a także opłaca wyjazdy na letnie i zimowe obozy. Obecnie fundacja ma pod opieką 20 stypendystów z województwa lubelskiego. Wszyscy uczą się w I LO im. Stanisława Staszica w Lublinie.

■ Pod koniec kwietnia w Lublinie zostanie otworzone Centrum Spotkania Kultur. Obiekt ten zaczęto budować w 1974 r. Miały w nim powstać teatr i filharmonia o łącznej liczbie 2300 miejsc. Z planów jednak nic nie wyszło, a przez kolejne dziesięciolecia niedokończony gmach był nazywany przez mieszkańców Lublina «Teatrem w Budowie». Dopiero w 2007 roku zrodziła się idea powstania CSK. Jego budowę rozpoczęto pięć lat później, a ukończono pod koniec ubiegłego roku.

■ Władze Biłgoraja zachęcają do montażu kotłów na biomasę w budynkach mieszkalnych na terenie całej gminy. Właśnie skończyło się przyjmowanie wniosków. Inwestycja ruszy pod koniec pierwszego kwartału 2017 r. Osoby, które wezmą udział w projekcie, za montaż kotła będą musiały zapłacić jedynie 15 proc. kosztów, czyli ok. 2,5 tys. zł. Dodatkowo poniosą też koszty wymiany wkładu kominowego i robót budowlanych. Do projektu mogą zgłaszać się jedynie właściciele budynków, w których znajdują się oddzielne pomieszczenie przeznaczone wyłącznie na kotłownię.

■ Wydział Turystyki i Promocji Urzędu Miasta Zamość opublikował listę atrakcji zaplanowanych na 2016 r. Na wiosnę zostały zaplanowane m.in. Zamojska Majówka 2016, która rozpocznie się 30 kwietnia. W ciągu czterech dni na Rynku Wielkim będą się odbywały koncerty oraz Festiwal Sztuk Ulicznych. W nocy z 14 na 15 maja na «Noc muzeów» zaprosi Muzeum Zamojskie. Na 27–29 maja zaplanowane jest widowisko historyczne «Szturm Twierdzy Zamość». Jednocześnie, 27–28 maja, trwać będzie festiwal «Jazz na Kresach». Promocja produktów lokalnych, targi sztuki ludowej, kolekcjonerskiej, rękodzieła artystycznego, pokazy bicia monet i koncerty plenerowe, czyli XXII Jarmark Hetmański odbędzie się 4 i 5 czerwca. Towarzyszyć będzie mu Festiwal Produktu Lokalnego. 11 czerwca na Rynku Wielkim odbędzie się widowisko artystyczne «Zamojska Arlekinada 2016». Od 18 czerwca do 9 lipca potrwa 41. Zamojskie Lato Teatralne.

■ Prywatna firma Nu-Med wybudowała przy Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu ośrodek radioterapii na 44 łóżka. Koszt inwestycji wynosi 90 mln złotych. Placówka już przyjmuje pacjentów, którzy nie muszą już jeździć na zabiegi napromieniania do innych miast. Wykonuje także zabieg napromieniania w trybie ambulatoryjnym czyli jednodniowym. Wszystkie świadczenia są bezpłatne, bo lecznica ma umowę z NFZ. Grupa Nu-Med prowadzi ośrodki onkologiczne także w Elblągu, Katowicach i Tomaszowie Mazowieckim.

■ Mieszkańcy Puław, którzy zrezygnują z ogrzewania węglowego na rzecz gazowego lub olejowego, będą mogli liczyć na zwrot nawet połowy poniesionych kosztów. Otrzymane środki będzie można wydać np. na: demontaż starej instalacji, koszt zakupu i montażu nowej, czy koszt podłączenia do sieci (np. gazowej, lub ciepłowniczej). Zastosowanie bardziej ekologicznego źródła ogrzewania w konsekwencji pomoże ochronić i poprawić stan powietrza.

■ Po zamachach terrorystycznych w Brukseli wzmocniono bezpieczeństwo na polskich lotniskach. Podobnie jest w Porcie Lotniczym Lublin. Na teren lotniska zostało skierowanych więcej patroli. Nie wprowadzono natomiast żadnych nadzwyczajnych środków bezpieczeństwa.

■ W 2015 r. na drogach województwa lubelskiego policjanci przyłapali 5432 kierowców korzystających podczas jazdy z telefonu komórkowego bez zestawu głośnomówiącego. Najczęściej rozmawiali oni przez telefon trzymając kierownicę jedną ręką.

Adam TOMANEK

Люблінська інформація

■ «Малий Ейнштейн» із Любліна – так говорять про 8-річного Каміля Вронського, котрий демонструє незвичайний талант у галузі математики й інформатики. Кімната 8-річної дитини більше нагадує наукову лабораторію, аніж помешкання малого хлопчика. «Малим Ейнштейном» із Любліна зацікавилися світові ЗМІ. З його батьками вже контактували журналісти з Японії та агентства «Reuters». Зараз Каміль може спроектувати мікросхему з нуля. Він пише власні програми, при цьому не використовує готові елементи чи шаблони. Про те, що це талановита дитина, свідчить той факт, що у півроку Каміль уже говорив повними реченнями. Науковці захоплюються Камілем і розраховують на те, що в майбутньому він стане великим ученим.

■ У Польщі все більшу популярність набирає мала авіація. За даними Управління цивільної авіації в Польщі, станом на 1 січня 2016 р. у реєстрі цивільних повітряних суден зареєстровано 1238 приватних літаків, 195 вертольотів і 846 планерів. Відкриваються нові летовища, які приймають приватні повітряні судна. Збільшується також кількість льотних шкіл, і все більше осіб отримують ліцензії пілота. Одні літають для задоволення, інші – для швидкого переміщення.

■ Перед Світовими днями молоді Біла Підляска укладе договори з 12 гмінами для спільної реалізації гасла «Між Сходом та Заходом – Міжнародна зустріч молоді». Співпраця передбачає організацію концерту в місті та численних заходів у гмінах. До Білої Підляски 20–25 липня прибудуть 750 паломників із Франції, Білорусі, Словаччини, Португалії та Росії. Пізніше вони вирушать до Кракова, де відбудеться зустріч молоді з Папою Римським.

■ Завершився набір на стипендійну програму «Мрія про науку», яку реалізує Освітній фонд імені професора Романа Чернецького. Програма призначена для незаможної молоді із сіл і невеликих міст. Упродовж п'яти років допомогою фонду скористалися понад 400 молодих людей з усієї Польщі. Своїм стипендіатам фундація оплачує проживання в шкільному гуртожитку, харчування, страхування, опіку педагога та психолога, курси з іноземних мов, поїздки в літні та зимові табори, а також забезпечує підручниками та надає іншу навчальну допомогу. Зараз фонд опікується 20-ма стипендіатами з Люблінського воєводства. Усі вони навчаються в І Загальноосвітньому ліцеї імені Станіслава Сташиця в Любліні.

■ Наприкінці квітня в Любліні відкриють Центр зустрічі культур. Цей об'єкт почали будувати в 1974 р. як театр і філармонію на 2300 місць. Однак плани не вдалося реалізувати, впродовж наступних десятиліть будівництво споруди не завершилося, і жителі Любліна називали її «Театром, що будується». Лише в 2007 р. виникла ідея створення Центру зустрічі культур. Його спорудження розпочали п'ятьма роками пізніше, а закінчили наприкінці минулого року.

■ Влада Білгорая заохочує встановлювати котли на біопаливо в житлових будинках на території всієї гміни. Вже закінчився прийом заяв. Інвестиція стартує наприкінці першого кварталу 2017 р. Особи, котрі візьмуть участь у проекті, за монтаж котла заплатять лише 15 % вартості, тобто приблизно 2,5 тис. злотих. Додатково також оплатять заміну системи димовідведення та будівельні роботи. У проекті можуть взяти участь тільки власники будинків із окремими приміщеннями, призначеними виключно для котельні.

■ Відділ туризму та промоції адміністрації Миської ради Замостя опублікував список розважальних заходів, запланованих на 2016 р. 30 квітня розпочнеться «Замостьська маївка – 2016». Упродовж чотирьох днів на Великому Ринку відбуватимуться концерти та Фестиваль вуличного мистецтва. Вночі з 14-го на 15-те травня пройде «Ніч музеїв». На 27–29 травня заплановано історичне дійство «Штурм фортеці Замостя». У ці ж дні, 27–28 травня, проходитиме фестивалю «Джаз на Кресках». Промоція локальних продуктів, виставки народного мистецтва, колекціонерів, покази вибивання монет і плернерні концерти відбудуться 4 і 5 червня під час XXII Гетьманського ярмарку. Одночасно з ним пройде Фестиваль місцевої продукції. 11 червня на Великому Ринку відбудеться мистецьке дійство «Замостьська арлекінада – 2016». Із 18 червня до 9 липня триватиме 41-ше Замостьське театральне літо.

■ Приватна фірма «Nu-Med» збудувала поблизу Воєводської лікарні імені Папи Яна Павла II в Замості Центр радіотерапії, розрахований на 44 ліжка. Вартість інвестиції становить 90 млн злотих. Заклад приймає пацієнтів, котрі вже не змушені їздити на процедури опромінення до інших міст. Також у центрі виконують процедури опромінення в амбулаторному, тобто одноденному, режимі. Усі процедури безкоштовні, оскільки лікарня має укладений договір із Національним фондом здоров'я. Група «Nu-Med» керує онкологічними центрами в Ельблонгу, Катовицях і Томашові Мазовецькому.

■ Жителі Пулав, котрі відмовляться від вугільного опалення на користь газового чи масляного, зможуть розраховувати на компенсацію половини витрат. Отримані кошти можна буде витратити, наприклад, на демонтаж старого обладнання, купівлю та встановлення нового або ж на підключення до мережі (газової чи теплової). Застосування екологічно чистішого джерела обігріву допоможе покращити стан повітря.

■ Після терористичних атак у Брюсселі на польських летовищах посилили безпеку. Це ж зробили в аеропорті «Люблін». На територію аеродрому направили більшу кількість патрулів, проте жодних надзвичайних засобів безпеки запроваджувати не стали.

■ У 2015 р. на дорогах Люблінського воєводства поліцейські затримали 5432 водіїв, котрі користувалися мобільним телефоном без пристроїв hands free, перебуваючи за кермом. Найчастіше вони розмовляли по телефону, тримаючи кермо однією рукою.

Адам ТОМАНЕК

Америкаńska бryгада pancerna w Europie Śr.-Wsch.

Американіе poinformowali, że до Европы Środkowo-Wschodniej zostanie wysłana pancerna brygada wojsk amerykańskich uzbrojona w najnowocześniejszy sprzęt – powiedział w Waszyngtonie prezydent Andrzej Duda.

«Dzisiaj na pewno jedna dobra wiadomość dnia, a mianowicie dostaliśmy dzisiaj od rządu amerykańskiego informację, że nasze zamierzenia, które wyraziliśmy m.in. we wspólnej deklaracji bukareszteńskiej przywódców państw Europy Środkowo-Wschodniej, właściwie są już w trakcie realizacji. Amerykanie oświadczyli dzisiaj, że do Europy Środkowo-Wschodniej zostanie wysłana brygada wojsk amerykańskich, brygada pancerna uzbrojona w najnowocześniejszy sprzęt» – powiedział Duda na spotkaniu z polskimi dziennikarzami.

Prezydent zaznaczył, że obecność brygady wojsk amerykańskich nie wyklucza obecności w naszym kraju elementów infrastruktury obronnej USA. Jak podkreślił, Polska zabiegała i nadal zabiega o to, by nowoczesna infrastruktura obronna NATO na terenie naszego kraju się znalazła.

Polska Agencja Prasowa

Американська танкова бригада в Центральо-Східній Європі

«Американці повідомили, що до Центрально-Східної Європи прибуде танкова бригада американських військ, озброєна найсучаснішим обладнанням», – сказав у Вашингтоні президент Польщі Анджей Дуда

«Сьогодні точно маємо добру новину: ми отримали від американського уряду інформацію, що наші наміри, висловлені, зокрема, у спільній Бухарестській декларації керівників держав Центрально-Східної Європи, вже перебувають у процесі реалізації. Сьогодні американці заявили, що до Центрально-Східної Європи прибуде танкова бригада американських військ, озброєна найсучаснішим обладнанням», – повідомив Дуда під час зустрічі з польськими журналістами.

Президент зазначив, що присутність бригади американських військ не виключає можливості присутності в Польщі елементів оборонної інфраструктури США. Як він підкреслив, Польща надалі прагне того, щоб найсучасніша оборонна інфраструктура НАТО опинилася на її території.

Polska Agencja Prasowa

MSZ Rosji за wznowieniem posiedzeń Rady NATO–Rosja

Rosyjska dyplomacja pracuje nad listą spraw, które mogłyby być przedmiotem obrad Rady NATO–Rosja, ale bez zaaprobowanej przez obie strony agendy, nie ma mowy o wznowieniu spotkań – powiedział wiceminister spraw zagranicznych Rosji Siergiej Riabkow.

«Przedmiotem obrad powinny być nie tylko kwestie, które interesują niektórych ludzi z NATO, lecz także te, które są interesujące dla nas» – podkreślił.

Rada NATO–Rosja powstała w 2002 r. na mocy ustaleń zawartych w tzw. Deklaracji Rzymskiej jako forum dla konsultacji w kwestiach związanych z bezpieczeństwem i współpracą pomiędzy państwami członkowskimi NATO oraz Federacją Rosyjską.

Po aneksji Krymu przez Rosję i rozpoczęciu działań wojskowych na wschodzie Ukrainy w 2014 r. NATO zawiesiło cywilną i wojskową współpracę z Moskwą. Kontakty w ramach Rady NATO–Rosja zostały obniżone do szczebla ambasadorów. Od czasu wybuchu konfliktu ukraińskiego odbyły się dwa spotkania z udziałem ambasadorów.

Rzeczpospolita

МЗС Росії виступає за відновлення засідань Ради НАТО–Росія

«Російська дипломатія працює над списком справ, які могли би стати предметом засідання Ради НАТО–Росія, проте без запропонованого обома сторонами порядку обговорень не може бути мови про відновлення зустрічей», – сказав заступник міністра закордонних справ Росії Сергій Рябков.

«Предметом засідань повинні бути не тільки питання, які цікавлять деяких людей із НАТО, але також ті, які цікавлять нас», – підкреслив він.

Рада НАТО–Росія була заснована у 2002 р. на основі Римської декларації як форум для консультацій із питань, пов'язаних із безпекою та співпрацею між країнами-членами НАТО і Російською Федерацією.

Після анексії Криму Росією та початку військових дій на сході України у 2014 р. НАТО призупинило військову та цивільну співпрацю з Москвою. Контакти в рамках Ради НАТО–Росія зберегли на рівні послів. Від часу початку українського конфлікту відбулося дві зустрічі за їх участю.

Rzeczpospolita

Eskadra myśliwców i dwa okręty. Bułgaria się zbroi

Rząd bułgarski podjął decyzję o modernizacji sił powietrznych i marynarki wojennej. Zgodnie z planem modernizacji sił zbrojnych Bułgaria ma nabyć eskadrę myśliwców i dwa wielozadaniowe okręty o standardzie natowskim. Minister obrony Nikolaï Nenczew, który jest upoważniony przez rząd do prowadzenia negocjacji w sprawie zakupów, poinformował, że transakcja będzie warta ok. 3 mld lewów (1,5 mld euro). Resort zamierza kupić od 12 do 19 myśliwców, nowych albo używanych.

Decyzja rządu przewiduje również modernizację posiadanych przez bułgarskie siły powietrzne rosyjskich myśliwców MiG-29.

2016

NATOSCOPE

Jesienią 2015 r. Polska i Bułgaria podpisały porozumienie o remoncie sześciu silników bułgarskich samolotów w polskich zakładach wojskowych. Dalsza modernizacja i serwisowanie mają być realizowane również we współpracy z Polską, a negocjacje w tej sprawie toczą się od kilku miesięcy.

Modernizacja wojskowego lotnictwa zagwarantuje bezpieczeństwo przestrzeni powietrznej i pozwoli Bułgarii uczestniczyć we wspólnych natowskich systemach obrony.

TVN 24

Ескадра винищувачів і два кораблі. Болгарія озброюється

Болгарський уряд прийняв рішення про модернізацію повітряних сил та військового флоту. Згідно з планом модернізації збройних сил Болгарія має придбати ескадру винищувачів і два багатоцільові кораблі стандарту НАТО. Міністр оборони Ніколай Ненчев, уповноважений урядом для ведення переговорів щодо закупівлі, розповів, що вартість операції становитиме приблизно 3 млрд левів (1,5 млрд євро). Відомство планує купити від 12 до 19 нових чи вживаних винищувачів.

Рішення уряду передбачає також модернізацію російських винищувачів «MiG-29», якими володіють болгарські повітряні сили. Восени 2015 р. Польща та Болгарія підписали порозуміння про ремонт шести двигунів болгарських літаків на польських військових заводах. Подальша модернізація і сервісне забезпечення мають реалізувати також у співпраці з Польщею, а переговори з цього питання тривають уже кілька місяців.

Модернізація військової авіації гарантуватиме Болгарії безпеку повітряного простору й дозволить їй взяти участь у спільних системах оборони НАТО.

TVN 24

Łukaszenka: ustabilizowanie sytuacji na Ukrainie niemożliwe bez USA

Ustabilizowanie sytuacji na Ukrainie bez udziału Stanów Zjednoczonych jest niemożliwe – ocenił prezydent Białorusi Alaksandr Łukaszenka na spotkaniu w Mińsku z przedstawicielem ministerstwa obrony USA Michael'em Carpenterem.

Łukaszenka oświadczył, że wyzwania w Europie Wschodniej «jeśli nie dziś, to jutro mogą poważnie wpłynąć na sytuację w Europie w ogóle». «Ustabilizować tu sytuację – tam na myśli Ukrainę i inne tendencje – bez Stanów Zjednoczonych nie sposób» – powiedział.

Zaznaczył przy tym, że Białoruś «nie jest zachwycona» aktywizacją NATO w kierunku wschodnim. «Nie możemy na to nie reagować, bo dzieje się to bezpośrednio u naszych granic» – powiedział.

Zastrzegł jednak, że w żadnym razie nie chce demonizować i wyolbrzymiać tego procesu i nie sądzi, by NATO zamierzało walczyć z Rosją czy z Białorusią. «W obecnych warunkach jest to nieprawdopodobne i nikomu niepotrzebne» – zaznaczył Łukaszenka.

Gazeta Wyborcza

Лукашенко: «Стабілізація ситуації в Україні неможлива без США»

«Стабілізація ситуації в Україні без участі Сполучених Штатів Америки неможлива», – зазначив президент Білорусі Олександр Лукашенко на зустрічі з представником Міністерства оборони США Майклом Карпентером, котра відбулася в Мінську.

Лукашенко заявив, що виклики у Східній Європі, «якщо не сьогодні, то завтра можуть серйозно вплинути на ситуацію у Європі та загалом у всьому світі». «Стабілізувати цю ситуацію, маю на увазі питання України та інші тенденції, без Сполучених Штатів Америки не вдасться», – сказав він.

При цьому президент повідомив, що Білорусь «не в захваті» від активізації НАТО на східному напрямку: «Ми не можемо на це не реагувати, бо це коїться безпосередньо біля наших кордонів».

Однак він застеріг, що в жодному разі не хоче демонізувати і перебільшувати значення цього процесу та не вважає, що НАТО має намір воювати з Росією чи Білоруссю. «У сучасних умовах це виглядає неправдоподібно і нікому не потрібно», – зазначив Лукашенко.

Gazeta Wyborcza

Prezydent Polski: Rosja powinna opuścić Krym

Prezydent Andrzej Duda mówił, że w stosunkach z Rosją powinniśmy domagać się powrotu do relacji geopolitycznych sprzed aneksji Krymu; to oznacza wycofanie się Rosji z Krymu. Prezydent wystąpił w National Press Club w Waszyngtonie.

Polska jest adwokatem euroatlantyckiej jedności w polityce międzynarodowej; naszym celem jest silne i zjednoczone NATO oraz bezpieczeństwo wszystkich członków Sojuszu – podkreślał.

Andrzej Duda powiedział, że szczyt NATO w Warszawie musi pokazać, że potrafimy zbudować adekwatną odpowiedź na obecne zagrożenia dla bezpieczeństwa.

Zwracał uwagę na zagrożenia płynące z sytuacji na Ukrainie i w Syrii. Dodał, że Polska chce zabiegać o jak najlepsze stosunki z sąsiadami. – Nie chcemy izolacji Rosji i powrotu do zimnej wojny. – Nie chcemy żyć w poczuciu zagrożenia, ale po to, by budować wspólnotę i partnerstwo – mówił. Ale – jak dodał – żeby dialog był możliwy, prawo musi być szanowane.

Informacyjna Agencja Radiowa

Президент Польщі: «Росія повинна залишити Крим»

Президент Анджей Дуда зазначив, що у відносинах з Росією потрібно вимагати повернення геополітичної ситуації, яка панувала до анексії Криму, тобто Росія має залишити Крим. Із цими словами президент виступив у «National Press Club» у Вашингтоні.

«Польща – адвокат євроатлантичної єдності в міжнародній політиці. Наша мета – сильне та об'єднане НАТО, а також безпека всіх членів Альянсу», – підкреслив він.

Анджей Дуда сказав, що саміт НАТО у Варшаві має продемонструвати можливість держав приготувати адекватну відповідь на теперішні загрози для безпеки.

Він звертав увагу на те, чим загрожують ситуації в Україні та Сирії. Також додав, що Польща прагне зберегти якнайкращі відносини із сусідами: «Ми не хочемо ізоляції Росії та повернення до холодної війни. Не хочемо жити з почуттям загрози, а прагнемо будувати спільноту й партнерство. Однак для досягнення діалогу, необхідно дотримуватися законів».

Informacyjna Agencja Radiowa

Czechy: zawarcie strategicznego partnerstwa z Chinami

Podczas wizyty w Pradze prezydent Chin Xi Jinping zainaugurował wraz z prezydentem Czech Miroslavem Zemanem strategiczne partnerstwo łączące oba ich kraje, dzięki któremu, jak liczą czeskie władze, Czechy staną się dla Chin bramą do Unii Europejskiej.

Odkąd w 2013 r. został prezydentem, Zeman zabiegał bardziej o umocnienie relacji z Chinami i Rosją niż z NATO i Unią Europejską; stosunki Sojuszu i UE z Pekinem są skomplikowane przez kwestie praw człowieka i spory handlowe. Zeman «przejął pałeczkę w zabieganiu o względy Chin, mimo że w czeskim systemie politycznym za politykę zagraniczną odpowiada przede wszystkim rząd, nie głowa państwa» – zauważa Reuters.

Polskie Radio 24

Чехія розпочала стратегічне партнерство з Китаєм

Під час візиту в Празі президент Китаю Сі Цзіньпін започаткував разом із президентом Чехії Мілошем Земаном стратегічне партнерство між обома країнами. Завдяки цьому, на думку чеської влади, Чехія відкриє для Китаю шлях до Європейського Союзу.

Земан, відколи став президентом у 2013 р., більше прагне зміцнення відносин із Китаєм та Росією, ніж із НАТО та Європейським Союзом. Відносини Альянсу та ЄС із Пекіном складні через порушення прав людини і торгівельні конфлікти. Земан «дбає про прихильність Китаю, хоча в чеській політичній системі закордонною політикою займається, передусім, уряд, а не глава держави», – зауважує «Reuters».

Polskie Radio 24

Breedlove: przekształcić Baltic Air Policing w misję obrony powietrznej

NATO powinno przekształcić swe patroly przestrzeni powietrznej nad Litwą, Łotwą i Estonią (Baltic Air Policing) w siłę gotową do walki, zdolną do obrony tych państw w razie wojny – oświadczył dowódca sił Sojuszu w Europie gen. Philip Breedlove.

Niebo nad tymi trzema krajami patrolują obecnie wielonarodowe siły NATO dysponujące ośmioma samolotami. Liczbę tych maszyn zwiększono z czterech do ośmiu w 2014 r., po aneksji Krymu przez Rosję.

«Myślę, że Sojusz musi być gotowy na misję obrony powietrznej» – powiedział Breedlove dziennikarzom w Wilnie. «Nadzorowanie przestrzeni powietrznej (air policing) i obrona powietrzna są przewidziane dla dwóch różnych sytuacji. Baltic Air Policing jest misją pokojową» – dodał.

PAP

Брідлав: «Перетворити «Baltic Air Policing» у місію повітряної оборони»

«НАТО повинне перетворити свої патрулі повітряного простору над Литвою, Латвією й Естонією («Baltic Air Policing») у силу, здатну воювати та захищати ці держави у випадку війни», – заявив керівник сил Альянсу у Європі генерал Філіп Брідлав.

Небо над цими трьома країнами нині патрулюють багатонаціональні сили НАТО, використовуючи вісім літаків. Кількість цих машин збільшили з чотирьох до восьми у 2014 р. після анексії Криму Росією.

«Я думаю, що Альянс має бути готовим до місії повітряної оборони», – сказав Брідлав журналістам у Вільнюсі. «Контроль за повітряним простором та повітряна оборона передбачені для двох різних ситуацій. «Baltic Air Policing» – це мирна місія», – додав він.

PAP

PRASA // РОБОТА

Луцький міський центр зайнятості

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
агент	3 000	Агент з продажу. Пошук нових ринків збуту, заключення договорів, підтримка діючої бази клієнтів.
агент рекламний	3 000	Реклама товару (оптика), проведення маркетингових ходів по збільшенню товарообігу.
агент торговельний	1 406	здійснення супроводу та доставки замовлень до клієнтів. оформлення документації, формування бази нових споживачів
агент торговельний	2 200	розвиток і просування товару і продукції на довірєній території відповідно до правил активного продажу
адміністратор	1 800	заробітна плата+ %, вміння спілкуватися з клієнтами бару, вміння складати меню, уважність, досвід роботи в ресторанному бізнесі
адміністратор	2 000	контроль та відповідальність за підлеглими, складання меню на бенкети, організація бенкетів, контроль якості страв, що подаються до столу, вміння працювати з людьми
адміністратор системи	2 000	обов'язки консультанта- адміністратора продуктів серії 1С. Робота з клієнтами, навчання та консультації користувачів, встановлення оновлень програми.
бармен	1 378	обов'язки бармена- офіціанта, приготування напоїв та обслуговування клієнтів
бармен	1 500	Обслуговування відвідувачів їдальні, приготування напоїв, розрахунок з клієнтами.
бармен	1 500	обслуговування клієнтів кафе, розрахунок з клієнтами
бухгалтер	2 200	бухгалтер по торгівлі, обов'язкове знання 1С -8 версія бухгалтерії, бажано знання програми "Медок" , знання податкового обліку
бухгалтер	1 400	ведення первинної бухгалтерії, проведення інкасації, формування цінників на товар, підготовка щомісячного звіту в ЦО
бухгалтер	2 500	ведення податкові звітності,нарахування з/ти,знання 1С.8-версії
бухгалтер	2 200	нарахування заробітної плати , подання звітності
бухгалтер	3 000	робота на деревообробне підприємство, експорт, робота з ПДВ на загальній системі, звіти, нарахування зарплаті
вантажник	2 000	допомога в навантаженні товару з автотранспорту в машини клієнтів (мішки з мінеральними добривами по 40-50 кг)
вантажник	2 000	завантажувально- розвантажувальні роботи, бажано навиків роботи зі штабелером(машина для піднімання вантажів)
вантажник	1 450	Навантажувально -розвантажувальні роботи в цеху рибопереробки,вантаж до 33 кг.
вантажник	1 392	проведення навантажувально-розвантажувальних робіт
верстатник деревообробних верстатів	2 000	робота на деревообробних верстатах по виготовленню дубової заготовки - фризи
верстатник широкого профілю	3 500	робота на універсальних токарних станках
взуттєвик з ремонту взуття	1 380	Ремонт, фарбування, чистка взуття. Бажано вміти працювати з швейною машинкою.
виконавець робіт	1 800	вміння читати креслення, відповідати за вантажно-розвантажувальні роботи, контроль за будівництвом
виконавець робіт	3 000	організація та ведення монтажних робіт по зовнішніх та внутрішніх мережах водоповоду та каналізації
водій автотранспортних засобів	2 500	перевезення пасажирів до місця роботи і у зворотньому напрямку
водій автотранспортних засобів	1 400	Робота на автомобілі "Вольво" (бензовоз), перевезення по Україні.
водій тролейбуса	3 810	Водіння авторанспортного засобу (тролейбуса) маршрутами міста, якісно, вчасно з дотриманням графіка
Газозварник	3 000	Виконує газове зварювання деталей, вузлів і конструкцій сантехнічних систем
годувальник	1 700	годування бездомних тварин

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
водій автотранспортних засобів	2 500	здійснення доставки води до споживачів, оформлення замовлень
водій автотранспортних засобів	1 600	здійснення пасажирських перевезень, облічування пасажирів
дизайнер (художник-конструктор)	1 800	поліграфічне виробництво,розробка макетів,дизайн продукції,знання Corel, Hustrator
економіст	3 500	нарахування заробітної плати, проведення економічних розрахунків направлених на розвиток підприємства
електрик дільниці	2 000	обслуговування силового електричного, технічного обладнання супер-маркетів
електрик цеху	1 500	обслуговування ліній з виробництва морозива
Електрогазозварник	3 000	здійснення процесу зварювання металу та труб
Електрогазозварник	3 000	проведення зварювальних робіт на трубопроводах холодного і гарячого водопостачання та центрального опалення житлових будинків
Електрозварник ручного зварювання	3 000	зварювання металевих конструкцій на півавтоматах
Електрозварник ручного зварювання	3 000	проведення зварювальних робіт зовнішніх та внутрішніх трубопроводів, обов'язковий досвід зварювальних робіт у водоканалізаційних мережах
електромеханік лінійних споруд електрозв'язку та абонентських пристроїв	3 000	Обстеження лінійно-кабельних споруд електрозв'язку, ремонт та експлуатації лінійних споруд електрозв'язку, вимірювання параметрів кабелів
електромонтажник силових мереж та електроустаткування	2 800	виконує складні роботи з монтажу силових мереж і електроустаткування,відрядження по Україні
Електромонтер з ремонту обмоток та ізоляції електроустаткування	2 000	знання вимог правил техніки експлуатації електроустановок, обслуговування електричних установок на підприємстві
електромонтер з ремонту повітряних ліній електропередачі	3 526	Обслуговування трелейбусних ліній
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	3 000	здійснення ремонту та обслуговування електроустаткування в галузі виробництва картону та паперу
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	1 500	контроль справності електроприладів, заміна лампочок, розеток
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	2 000	обслуговування електроустаткування та проведення його ремонту, робота по допуску (до 10 тис. вольт)
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	1 741	перевірка та ремонт електроприладів
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	1 800	проведення капітальних,середніх та малих ремонтів електроустаткування
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	3 000	проведення ремонту електроніки та електрообладнання, контролю вимірювальних приладів та апаратури
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	1 700	ремонт розеток,дрібний ремонт електроустаткування
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	3 000	Ремонт та обслуговування електрообладнання, 4-5 група допуску по електробезпеці (до та понад 1000В).
електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	2 500	ремонт та обслуговування електроустаткування
електромонтер охоронно-пожежної сигналізації	2 200	Обслуговування та монтаж охоронно-пожежної сигналізації
електрослюсар (слюсар) черговий та з ремонту устаткування	1 770	обслуговування електромереж, монтаж та демонтаж електропроводки, заміна світильників
завідувач господарства	1 378	відповідальне ставлення до складського товару, ведення документації, відпуск товару зі складу, списання складського товару
закрійник	2 000	Пошиття постільної білизни, виконання економічної розкладки лекал на тканині, розкрій тканини, пошиття на замовлення.
закрійник	1 390	розкрій матеріалу на пошиття колясок, вміння користуватися розкрийним ножем ,(зар.плата від виробітку)

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
заточувальник	1 500	заточення ножів,манікюрних кусачок,ножниць та інших побутових приладів.
Зварник	3 000	виготовлення меблів з нержавючої сталі
Зварник	1 378	Зварювальні роботи на будівництві , дрібні ремонтні роботи електрозварювальним інвекторним апаратом постійного струму
Інженер з використання водних ресурсів	2 938	володінням програмним забезпеченням ArtGis, Mapinfo, розробка ПС
інженер-конструктор (механіка)	2 700	контроль роботи автомобілів, проведення технічного огляду та ремонту автомобілів, забезпечення автозапчастинами
інженер-програміст	2 500	Підтримує локальну мережу,здійснює вибір мови програмування і переклад нею алгоритмів задач, робота в комп'ютерних програмах SQL, DELFI, ORACL
інспектор кредитний	2 500	оформлення заявок, ведення даного клієнта після видачі кредиту, залучення клієнтів
кабельник-спаувальник	2 400	Обслуговування лінійно-кабельних споруд, монтаж кабелів
касир торговельного залу	2 000	Здійснювати оерації по прийняттю, обліку, видачі та збереженню грошей з обов'язковим дтриманням правил збереження
касир торговельного залу	1 800	Обслуговування клієнтів на касі, формування грошових знаків, ведення касової книги,
касир торговельного залу	1 800	Обслуговування клієнтів на касі, формування грошових знаків, ведення касової книги,
касир торговельного залу	1 400	обслуговування покупців, ведення касової документації
комірник	1 700	відпуск товарів зі складу на торгові точки та прийом товарів на склад, робота з документами, горілчана продукція
комірник	2 500	прийом і видача продовольчої групи товарів(розвантажувально-завантажувальні роботи),перевірка товарних накладних
комірник	1 600	прийом та видача товарів, відповідальність за умови їх зберігання, завантаження та розвантаження товарів(до 25 кг).
кондитер	1 500	випікання хлібобулочних виробів, тортів, тістечок
кондитер	2 500	виробництво кондитерських виробів
Кондуктор громадського транспорту	2 626	Продаж разових квитків у салонах тролейбусів
кухар	1 500	досвід роботи у громадському харчуванні, приготування їжі на різних процесах....
кухар	1 900	знання технології приготування гарячих страв(відбивна,котлета),робота в кулінарному цеху
кухар	3 000	Знання технології приготування гарячих страв.
кухар	1 500	кухар гарячого цеху, приготування перших страв, гріль- страви, приготування гарнірів, гарячі закуски
кухар	1 378	Нарізка та підготовка салатів, холодних закусок, гарнірів
кухар	1 400	приготування перших страв, гарячих та холодних закусок, салатів
кухар	2 600	приготування страв в холодних та гарячих цехах
кухар	1 500	приготування страв домашньої кухні, прибирання робочого місця, миття посуду
кухар	1 378	Приготування страв української кухні, чебуреків, салатів, холодних закусок
кухар	1 378	Приготування холодних закусок, салатів, гарячих страв, підготовка бенкетів
кухар	1 500	приготування холодних, гарячих закусок, м'ясних страв, до накладу додається доплата у %

Крім того є багато інших вакансій,
за додатковою інформацією звертатися за адресою:
м. Луцьк, вул. Ярошука, 2, тел.: 72-72-58, 4-92-68

Спілка польських караїмів Генеральне Консульство РП в Луцьку

Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Łucku

Karaj jołłary – Караїмські шляхи Караїми на давній фотографії

Startuje projekt «Łuck – miasto wielokulturowe»

Konsulat Generalny RP w Łucku zaprasza do udziału w inauguracji projektu, poświęconego wielokulturowej historii głównego miasta obwodu wołyńskiego.

Na przestrzeni wieków Wołyń był regionem przenikania kultur, współistnienia różnych społeczności narodowych i wyznaniowych, języków i zwyczajów. Konsulat Generalny RP w Łucku przygotował cykl spotkań poświęconych różnym grupom etnicznym (Karaimom, Żydom, Czechom, Niemcom, Polakom, Rosjanom), które w okresie międzywojennym zamieszkiwały Łuck. W ramach projektu łucczanie będą mogli poznać wielokulturową historię i tradycje miasta. Spotkania przewidują przeprowadzenie wykładów, wystaw, programów edukacyjnych, pokazy filmów oraz wiele innych wydarzeń, przedstawiających przeszłość miasta.

Pierwsze wydarzenie z cyklu «Łuck – miasto wielokulturowe» zostanie poświęcone łuckim Karaimom. Na spotkanie z mieszkańcami miasta zostali zaproszeni członkowie Związku Karaimów Polskich i potomkowie łuckich Karaimów. Przygotowane przez nich prezentacje i wykłady uświetnią otwarcie wystawy «Karaj jołłary – Karaimskie drogi». Spotkanie odbędzie się we wtorek 12 kwietnia o 14.00 w Galerii Sztuki Wołyńskiej Organizacji Narodowego Związku Artystów Plastyków Ukrainy (Łuck, ul. Łesi Ukrainki 27).

MW

12 квітня, вівторок 2016 р., 14.00 год.

Галерея мистецтв Волинської організації
національної Спілки художників України

Стартує проект «Луцьк – багатокультурне місто»

Генеральне консульство РП у Луцьку запрошує до участі у відкритті проекту, присвяченого багатокультурній історії обласного центру Волинської області.

Протягом століть Волинська земля була місцем співіснування різних національних спільнот, взаємопроникнення культур, конфесій, мов і звичаїв. Генеральне консульство РП у Луцьку приготувало цикл пізнавальних зустрічей, присвячених окремим етнічним групам (караїмам, євреям, чехам, німцям, полякам, росіянам), які перед Другою світовою війною проживали в Луцьку. У рамках проекту лущан ознайомлять із багатокультурною історією та традиціями міста. Зустрічі включатимуть лекції експертів, презентації виставок, пізнавальних програм, фільмів та багато інших форм отримання інформації про минуле міста.

Перший захід із циклу «Луцьк – багатокультурне місто» буде присвячено луцьким караїмам. На зустріч із мешканцями міста запрошено членів Спілки польських караїмів та нащадків луцьких караїмів. Презентації та лекції, які вони підготували, прикрасить відкриття фотовиставки «Карай йоллари – караїмські шляхи». Зустріч відбудеться у вівторок 12 квітня о 14.00 год. в Галереї мистецтв Волинської організації Національної спілки художників України за адресою: Луцьк, вул. Лесі Українки, 27.

BM

Projekt jest współfinansowany ze środków finansowych otrzymanych z Senatu RP w ramach konkursu na realizację zadania «Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2016 r.» za pośrednictwem Fundacji «Wolność i Demokracja»

Założyciel/Zasnovnik - Валентин ВАКОЛЮК
Zespół redakcyjny/Редакційна колегія:
Walenty WAKOLUK/Валентин ВАКОЛЮК
Natalia DENYSIUK/Наталія ДЕНИСЮК
Wiktor JARUCZYK/Віктор ЯРУЧИК
Iryna KANAHEJWA/Ірина КАНАГЕЄВА

Redaktor naczelny: Walenty WAKOLUK
Korekta: Jadwiga DEMCZUK, Olga SZERSZEN
Redaktor techniczny: Iryna KANAHEJWA
Redaktor odpowiedzialny: Aleksander SWICA
Tłumaczenia: Switłana PYZA,
Natalia DENYSIUK

Główny redaktor: Валентин ВАКОЛЮК
Коректори: Ядвіґа ДЕМЧУК, Ольга ШЕРШЕНЬ
Технічний редактор: Ірина КАНАГЕЄВА
Відповідальний редактор: Олександр СВИЦА
Переклад: Світлана ПИЗА,
Наталія ДЕНИСЮК

Адреса редакції:
43025 Луцьк, вул. Крилова 5/7
tel/faks (0332) 72 54 99
e-mail: info@monitor-press.com
www.monitor-press.com

Свідчення про реєстрацію
ВЛ № 339-73Р від 19.05.2009 г.
Тираж: 6000. Замовлення: 1615
Друк - Волинська обласна друкарня:
Луцьк, пр. Волі 27.
Друк офсетний, формат А 3